

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra sociální patologie a sociologie

Drogová scéna na Havlíčkovobrodsku

Bakalářská práce

Autor:	Kristýna Jelínková
Studijní program:	Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Sociální patologie a prevence
Vedoucí práce:	PhDr. Josef Kasal, MBA, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor: Kristýna Jelínková
Studium: P13494
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální patologie a prevence
Název bakalářské práce: **Drogová scéna na Havlíčkovobrodsku**
Název bakalářské práce AJ: The drug scene in Havlíčkovobrodsko

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se zabývá drogovou problematikou na Havlíčkovobrodsku, jejím vývojem a současnými trendy z pohledu Policie ČR a z pohledu uživatelů nelegálních návykových látek především pervitinu. Na základě analýzy odborné literatury a dalších pramenů práce definuje pojmy týkající se drogové problematiky a charakterizuje jí. Metody: analýza odborné literatury, kombinované výzkumné šetření prostřednictvím dotazníků a řízených interview

KALINA, K., a kol., Drogy a drogové závislosti 2. Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-05-6 KRAUS, B., HRONCOVÁ, J., a kol., Sociální patologie. Hradec Králové: GAUDEAMUS, 2007. ISBN 978-80-7041-896-3. NEŠPOR, K. Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby. Praha: PORTÁL, 2003. ISBN 80-7178-831-7 NOŽINA, M. Svět drog v Čechách. 1. vyd. Praha: KLP - Koniasch Latin Press a Livingstone, 1997. ISBN 80-85917-36-X ŠTABLOVÁ, R. Drogy, kriminalita a prevence. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997. ISBN 80-85981-64-5

Garantující pracoviště: Katedra sociální patologie a sociologie,
Pedagogická fakulta
Vedoucí práce: PhDr. Josef Kasal, MBA, Ph.D.
Oponent: prof. PhDr. Blahoslav Kraus, CSc.
Datum zadání závěrečné práce: 12.2.2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 17. dubna 2016

Kristýna Jelínková

Poděkování

Chtěla bych poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce PhDr. Josefu Kasalovi, MBA, Ph.D. za odborné vedení, pomoc a rady při zpracování této práce.

Anotace

JELÍNKOVÁ, Kristýna. *Drogová scéna na Havlíčkovobrodsku*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2016. s. 77. Bakalářská práce

Bakalářská práce se zabývá drogovou scénou na Havlíčkovobrodsku. Na základě analýzy odborné literatury definuje pojem droga, jednotlivé skupiny nelegálních návykových látek, vývoj drogové scény v ČR, vývojová stádia užívání drog a protidrogovou politiky v ČR. Hlavním cílem práce je zmapovat drogovou scénu na Havlíčkovobrodsku, zhodnotit ji z pohledu příslušníků Policie ČR a následně doplnit o názory uživatelů drog.

Klíčová slova: drogová scéna, nelegální návykové látky, vývojová stádia užívání nelegálních návykových látek, protidrogová politika

Annotation

JELÍNKOVÁ, Kristýna. *The drug scene in Havlíčkovobrodsko*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2016. s. 77. Bachelor thesis

Bachelor thesis deals with drug scene in Havlíčkův Brod region. Based on the analysis of the literature thesis defines notion of drug, individual groups of illegal drug substances, progress of drug scene in the Czech Republic, different stages of drug abuse and anti-drug policy in the Czech Republic. Main focus of the thesis lies in mapping of the drug scene in Havlíčkův Brod region, evaluation of it from the perspective of members Czech Republic' Police and follow it up with opinions of the drug addicts.

Key words: drug scene, illegal drug substances, progressive stages of drug abuse, anti-drug policy

Obsah

Úvod	7
1. Drogy a jejich dělení.....	9
2. Vývoj drogové scény v České republice.....	14
2.1 Vývoj drogové scény v České republice dle jednotlivých látek.....	15
3. Vývojové stupně užívání drog	24
4. Protidrogová politika v ČR	27
5. Drogová scéna na Havlíčkovobrodsku.....	33
6. Výzkumné šetření charakteristik drogové scény na Havlíčkovobrodsku	42
6.1 Drogová scéna na Havlíčkovobrodsku z pohledu Policie ČR.....	42
6.1.1 Výsledky výzkumného šetření.....	44
6.1.2 Vyhodnocení výzkumného šetření	56
6.2 Uživatelé nelegálních návykových látek a jejich postoje ke kontrolním mechanismům společnosti	58
6.2.1 Výsledky výzkumného šetření.....	59
6.2.2 Vyhodnocení výzkumného šetření	64
7. Návrh preventivních opatření na Havlíčkovobrodsku	66
Závěr	68
Použitá literatura.....	70
Elektronické zdroje.....	73
Další zdroje	73
Seznam tabulek.....	75
Seznam grafů	76
Seznam příloh	77

Úvod

Užívání drog není novým fenoménem společnosti. Pro určité skupiny jednotlivců představuje neodmyslitelnou součást jejich životů. V mnohých případech lze hovořit o životním stylu úzce spjatém s nelegálními návykovými látkami. Je však nutno mít stále na paměti, že užívání drog sebou nese řadu obtíží, jež nesmí být opomíjeny, neboť se jedná o závažný sociálně patologický jev zahrnující celou společnost.

Problematikou nelegálních návykových látek se zabývá mnoho předních odborníků, díky nimž existuje celá řada odborných publikací. Dozvídáme se z nich nejen charakteristiky jednotlivých látek, ale též jejich negativní vliv na zdraví, kvalitu života a socio-ekonomické důsledky plynoucí z užívání. Nejinak je tomu v případě nepřeborného množství různých preventivních programů realizovaných státními či nestátními institucemi. I přesto se však objevují nové a nové generace inklinující k experimentování s drogami, v mnohých případech končící závislostním chováním. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla ve své bakalářské práci zmapovat drogovou scénu na Havlíčkobrodsku. V regionu, který je mi blízký.

Cílem bakalářské práce je zmapovat vývoj drogové scény na Havlíčkobrodsku. Práce zjišťuje postoje a názory příslušníků policie ČR k problematice drog a vyhodnocuje míru jejich informovanosti. Neopomíjí ani otázku prevence a hledá možná řešení. Mimoto dává prostor i uživatelům drog k zhodnocení činnosti Policie ČR v rámci drogové scény a zjišťuje, zda uživatelé nelegálních návykových látek vnímají ve společnosti i jiné kontrolní mechanismy.

Pro zpracování bakalářské práce jsou zvoleny metody analýzy odborné literatury, kvantitativního výzkumné šetření realizované prostřednictvím anonymních dotazníků vlastní konstrukce a kvalitativního výzkumné šetření realizované prostřednictvím řízených interview.

Práce formuluje a specifikuje nejdůležitější termíny spjaté s daným tématem. Definuje pojem droga a podává přehled o jednotlivých skupinách nelegálních návykových látek. Prezentuje vývoj drogové problematiky z pohledu jednotlivých látek. Neopomíjí vývojová stadia jejich užíváním ani informace týkající se protidrogové politiky v České republice. Následně již práce směřuje k Havlíčkobrodsku. Pojednává

o vývoji drogové scény v regionu, trestných činech páchaných pod vlivem omamných a psychotropních látek, zároveň prezentuje kazuistiku jednoho z největších případů výroby a distribuce pervitinu. Práce zmiňuje také data vyplývající z preventivních programů realizovaných na Havlíčkovobrodsku.

Empirická část práce prezentuje výsledky výzkumných šetření realizovaných ve spolupráci s příslušníky policie ČR s působností na Havlíčkovobrodsku a uživateli drog. V neposlední řadě nabízí návrhy možných preventivních opatření.

1. Drogy a jejich dělení

Kapitola s názvem Drogy a jejich dělení uvádí do problematiky, jíž se zabývá bakalářská práce. Na základě analýzy odborné literatury definuje pojem droga a podává přehled o skupinách nelegálních návykových látek.

Radimecký a kol. (2007) vysvětluje, že označení droga se nejčastěji používá jako synonymum k pojmenování nelegální návykové látky. Tímto pojmem lze označit jakoukoli látku, která ovlivňuje psychiku člověka a opakované užívání této látky je spojeno s rizikem vytvoření návyku a rozvoje závislosti. Účinky drog závisí na charakteru užití látky, její formě, množství a také způsobu užití. Matoušková (2013) nabízí definici Světové zdravotnické organizace, jež považuje za drogu jakoukoli látku, která v případě, že je vpravena do těla, může pozměnit jednu či více funkcí organismu.

Termín „droga“ prošel historickým vývojem a v mnoha publikacích se různí názory na jeho původ. Dle Matouškové (2013) pojem droga pochází z arabského slova *durana*, jehož původním významem bylo léčivo. Oproti tomu Zábranský (2003) se přiklání k verzi, že má svůj původ ve francouzštině, kde bylo toto slovo používáno pro označení sušených nebo jinak konzervovaných orgánů rostlin a živočichů sloužících jako léčivo. Zároveň v některých publikacích lze nalézt tvrzení, že termín droga pochází z holandského *droog* neboli suchý.

V odborné literatuře rovněž nalezneme různá dělení návykových látek. Nejčastěji se však používají tyto tři typy klasifikace, které nabízí Zábranský (2003):

- podle vzniku (přírodní, semisyntetické, syntetické),
- podle typu působení a chemického složení (tlumivé látky, stimulační látky, halucinogeny...),
- podle stupně společenské nebezpečnosti.

V závislosti na kontextu se používá také rozdělení na drogy legální a ilegální. Dle Zábranského (2003) zákonný status jednotlivých látek závisí na „*vyjádření společenské nebezpečnosti posuzované v kulturním kontextu (tradicí, převažujícím náboženství, mírou rozšíření apod.) konkrétní společnosti*“ (s. 16).

Konopné látky

Radimecký a kol. (2007) uvádí že, zdrojem konopných látek je rostlina nazývaná konopí seté a konopí indické. Účinnou látkou je THC (delta-9-trans

tetrahydrocannabinol). Konopné látky existují ve dvou primárních formách – marihuana a hašiš. Marihuana je označení pro sušené květy samičí rostliny konopí. Obsah účinných látek je zde zhruba mezi 8 a 12 %. V případě hašiše se obsah účinných látek pohybuje kolem 40 %, neboť se jedná o pryskyřici z konopí. Konopné látky se užívají kouřením, nebo perorálně.

Intoxikaci Radimecký a kol. (2007) popisuje jako pocit euforie, častá je také bezdůvodná veselost, provázená neutichajícím smíchem. Nešpor (1997) dodává, že typickými znaky intoxikace konopnými látkami jsou zarudlé oči, zrychlení tepu a poruchy paměti. Při dlouhodobějším užívání dochází k ztrátě zájmů, mohou se dostavovat pocity úzkosti a deprese. U predisponovaných jedinců může intoxikace vyvolat schizofrenní onemocnění. Někteří autoři řadí konopné látky do kategorie halucinogenů, neboť v jistých případech mohou způsobovat halucinace.

Dle Fischera a Škody (2009) je závislosti na kanabinoidech nízká. Abstinenci příznaky se u uživatelů vyskytují zřídka a projevují se stresem či napětím.

Halucinogeny

Halucinogeny charakterizuje Radimecký a kol. (2007) jako rozsáhlou skupinu přírodních i syntetických látek. Mezi nejznámější zástupce halucinogenů patří lysohlávky, mezkalin, durman či LSD. Jde o látky, pro které jsou příznačné kvalitativní změny vědomí. Po požití halucinogenů dochází ke změnám psychiky, hloubky a intenzity vnímání, zvyšuje se vnímavost a jasnost sensorických vjemů.

Po intoxikaci halucinogeny Radimecký a kol. (2007) upozorňuje na typické zrakové a sluchové halucinace, deformace času a prostoru. Přítomny jsou také změny nálad, stavy euforie a pocity štěstí. Stavy intoxikace se mohou rozvinout do nepříjemného stádia, pro které jsou charakteristické halucinace paranoidního typu, dezorientace a zmatenost. U predisponovaných jedinců může dojít k rozvoji psychiatrických onemocnění. Fischer a Škoda (2009) upozorňují v souvislosti s užíváním halucinogenů na spontánní opakované zážitky, které měl jedinec během poslední intoxikace, tzv. flasbacky. Ty se mohou objevovat typicky krátce po užití drogy, ale také později až do 5 let od intoxikace.

Dle Fischera a Škody (2009) nevzniká závislost na halucinogenech a odvykací příznaky nejsou popsány.

Stimulační látky

Stimulační látky představují dle Radimeckého a kol. (2007) skupinu látek jak přírodního, tak syntetického původu. Jedná se o látky se stimulačním neboli budivým účinkem. Do této skupiny jsou řazeny látky amfetaminového a kokainového typu. Na hranici mezi halucinogeny a stimulačními látkami je extáze (MDMA). Nejznámějším a u nás nejužívanějším představitelem stimulačních látek je pervitin. Jde o bílou krystalickou látku, která se nejčastěji aplikuje injekčně nebo šňupáním. Zdrojem pro výrobu pervitinu je efedrin, nebo pseudoefedrin extrahovaný z dostupných léčiv. Nešpor a Csémy (2002) zároveň upozorňují na fakt, že jedovatost drogy zvyšují příměsi, které se používají při výrobě, a bývají přítomné v konečném produktu – jód, aceton, fosfor, kyselina fosforečná atd.

Účinky stimulačních látek a jejich intenzita dle Radimeckého a kol. (2007) závisí zejména na množství látky, její čistotě a způsobu aplikace. Stimulační látky vyvolávají pocit euforie a spokojenosti, celkové povzbuzení, potlačení únavy a pocitu hladu, pocit psychické a fyzické síly a též uvolnění zábran. Při užití vyšší dávky však může dojít k úzkosti, neklidu, podráždění, zmatenosti, paranoidnímu myšlení a halucinacím. V případě dlouhodobého užívání se u jedinců rozvíjí psychická porucha označovaná jako toxická psychóza, kdy jedinec prožívá pocity akutního ohrožení a pronásledování.

Nešpor a Csémy (2002) varují, že stimulační látky mnohdy velmi rychle vyvolávají závislost a mohou vést k tělesnému chátrání a vážným duševním poruchám. Ve spojitosti se závislostí na stimulačních látkách upozorňuje Kalina a kol. (2003a) na psychickou závislost vyznačující se tzv. carvingem neboli dychtěním po látce. Psychická závislost je dle něj vážnější než fyzická, které se lze zbavit pobytem na detoxikační jednotce. Léčba psychické závislosti je totiž dlouhodobá a pro jedince mnohdy handicapující. Fischer a Škoda (2009) popisují odvykací syndrom. Dle nich se po vysazení dávek u jedinců ve většině případů objevuje nervozita, závratě, nespavost, panika, nevykonnost a celková skleslost. Tento stav může trvat až půl roku.

Opiáty

Radimecký a kol. (2007) definuje opiáty jako rozsáhlou skupinu látek, která zahrnuje alkaloidy získávané ze surového opia, jehož základním zdrojem je mák setý.

Opiáty mají tlumivý účinek, působí proti bolesti, navozují pocit euforie a zklidnění. Mohou však také vyvolávat negativní účinky, jakými jsou nevolnost, zvracení či neschopnost koncentrace. Illes (2002) dodává, že díky schopnosti tišit bolest jsou opiáty užívány v medicíně. Dle Radimeckého a kol. (2007) je nejznámějším a u nás nejužívanějším představitelem opiátů heroin. Jedná se o velmi jemný bílý prášek, který se aplikuje nejčastěji injekčně, šňupáním či inhalací.

Radimecký a kol. (2007) intoxikaci opiáty popisuje jako výraznou euforii a pocit subjektivní blaženosti. Dalšími příznaky intoxikace jsou nevolnost, hučení v uších, pocit tepla v obličeji a svědění po celém těle. Rovněž nastupuje apatie, neschopnost se soustředit, pocity těžkých víček a poruchy vidění. Rizika užívání souvisejí také s životním stylem uživatelů. U uživatelů heroinu se objevuje podvýživa, snížená odolnost organismu, kožní a pohlavní choroby, celková tělesná sešlost, vyčerpání organismu a poškození životně důležitých orgánů.

Fischer a Škoda (2009) zmiňují, že heroin vyvolává jednu z nejtěžších závislostí. Dle Kaliny a kol. (2003a) závislost vzniká již po několika týdnech užívání. U jedinců dochází k vzestupu tolerance, a tím i k potřebě vyšších dávek. Pravidelní uživatelé berou takové dávky, které jsou pro prvouživatele smrtelné.

Těkavé látky

Poslední skupinou látek, která je definována Radimeckým a kol. (2007), jsou těkavé látky, jež jsou vyráběny nejčastěji z nafty nebo zemního plynu. Mají schopnost uvolňovat se do okolí a rozpouštět látky organického původu. Výpary se nejčastěji inhalují z kusů látky nebo z igelitových sáčků. Příkladem těkavých látek jsou toluen, benzín, aceton apod. Těkavé látky jsou klasifikovány jako tlumivé.

Dle Radimeckého a kol. (2007) vyvolávají těkavé látky pocit euforie, prostorovou dezorientaci a halucinace. Intoxikace se projevuje nezřetelnou řečí, nekoordinovaností pohybů a svalovou ochablostí. U uživatelů těkavých látek se mohou vyskytovat agresivní projevy vůči okolí. Opakované užívání těkavých látek vede k poškození centrální i periferní nervové soustavy, srdečního svalu a dýchacích cest.

Nešpor a Csémy (2002) také upozorňují, že těkavé látky často slouží jako náhražkové drogy v situaci, kdy není jiná droga dostupná, a poměrně často dochází ke zneužívání těchto látek v partách dětí a mládeže.

Nové psychoaktivní látky

Chomynová a Grohmannová (2015) upozorňují také na výskyt nových psychoaktivních látek v České republice, který je patrný od roku 2010. Jde o látky syntetické a rostlinné substance s různým účinkem, nejčastěji se stimulačním či halucinogenním. Mravčík (2015) uvádí, že bývají na trhu distribuovány jako legální alternativa omamných a psychotropních látek. Nejčastěji jsou dováženy z Číny a Indie. V Evropě jsou dostupné prostřednictvím internetových obchodů, ale i černého trhu. Zároveň varuje před jejich účinky, jež bývají leckdy rizikovější než účinky drog, které mají napodobit. Dle Chomynové a Grohmannové (2015) jsou nejrozšířenější v České republice tzv. katinony a fenetylaminy, které představují látky sloužící jako náhražky extáze, pervitinu či kokainu.

2. Vývoj drogové scény v České republice

Kapitola pojednávající o vývoji drogové scény v České republice vychází z odborné literatury a výzkumných šetření realizovaných na území ČR. V kapitole je analyzován vývoj drogové scény v České republice s cílem porovnat celorepublikové zkušenosti se zkušenostmi Policie ČR na Havlíčkobrodsku. Důraz je kladen na vývoj od roku 2002, který člen Toxi týmu na Havlíčkobrodsku označuje za zlomový. Je zde však nastíněn také vývoj drogové scény po roce 1989, a to z důvodu, aby byl podán kontinuální přehled o dané problematice.

Vývoj drogové scény v České republice se od devadesátých let vyznačuje nárůstem užívání všech typů nelegálních návykových látek. Drogové scéně do roku 1989 připisuje Kalina a kol. (2003a) archaické rysy, neboť pro tuto dobu bylo typické sdružování uživatelů drog do malých, uzavřených a vzájemně nepropojených skupin. V těchto skupinách probíhala jak produkce a distribuce, tak i spotřeba drog, jejich šíření zde mělo malý záběr a rozsah.

Kalina a kol. (2003a) zároveň upozorňuje na fakt, že již na počátku devadesátých let přední odborníci předvíдали rychlé rozšíření nelegálních drog a prudký nárůst jejich spotřeby v souvislosti s celkovou liberalizací společnosti, čemuž však tehdy nebyla věnována potřebná pozornost. Dle Nožiny (1997) šlo o období jisté naivity týkající se všech institucí, jejichž činnost souvisela s drogovou problematikou. Pozornost institucí byla soustředěna na problematiku tzv. měkkých drog, přičemž docházelo k zásadním změnám na poli drog „tvrdých“. Zábranský (2003) připojuje, že český vývoj v devadesátých letech lze označit za zrychlený obraz toho, co západní Evropa prožívala od konce šedesátých let.

Zároveň Zábranský (2003) připisuje drogové scéně po roce 1989 základní charakteristiky:

- trvalý nárůst v experimentálním a pravidelném užívání konopných látek,
- zvýšení dostupnosti všech nelegálních látek,
- zmenšování uzavřené pervitinové scény a její nahrazování sítí organizovaného zločinu.

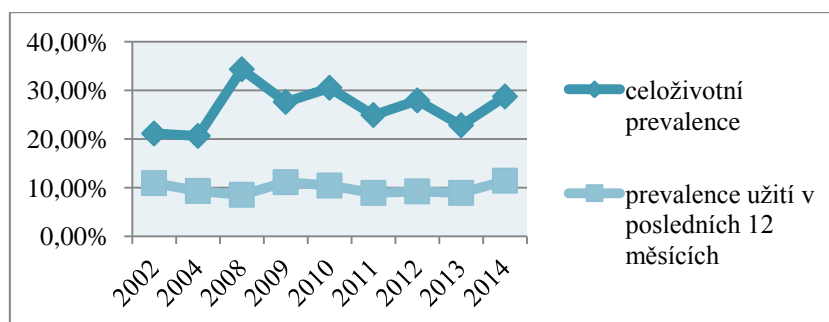
2.1 Vývoj drogové scény v České republice dle jednotlivých látek

Podkapitola zabývající se vývojem drogové scény v České republice vychází z každoročních omnibusových šetření realizovaných Národním monitorovacím střediskem pro drogy a závislost, Evropské školní studie o alkoholu a jiných drogách a podává informace dostupné z odborné literatury.

Konopné látky

Prevalence užívání konopných látek v populaci ČR

Graf 1: Vývoj prevalence užívání konopných látek

Zdroj: Výroční zprávy o stavu ve věcech drog 2002–2014

pozn. neuvedené údaje nebyly v daném období zkoumány (v letech 2003, 2005–2007 nebyla realizována žádná celopopulační studie užívání drog)

Výše uvedený graf zobrazuje vývoj prevalence užívání konopných látek v populaci ČR od roku 2002 do roku 2014. Vychází z pravidelných omnibusových šetření realizovaných Národním monitorovacím střediskem pro drogy a závislost. V roce 2014 se výzkumného šetření zúčastnilo 870 respondentů ve věku 15 – 64 let.

V roce 2002 přiznává alespoň jednu zkušenost s konopnou drogou kdykoliv v životě 21,1 % české populace ve věku mezi 15 a 64 lety a užití konopných látek v posledním roce 10,9 %. V roce 2014 přiznává alespoň jednu zkušenost s konopnými látkami 28,7 % české populace v témže věku a užití konopných látek v posledním roce 11,4 %. Celoživotní prevalence užití konopných látek v ČR v roce 2014 byla vyšší než 1,5 miliónu obyvatel a v posledním roce užilo konopné látky cca 700 000 osob. Kiššová (2011) připojuje, že užívání konopných látek v České republice představuje nejvyšší míru v Evropě.

Tabulka 1: ESPAD – užívání konopných látek

Rok	Celoživotní prevalence
2003	44%
2007	45,1%
2011	42,3%

Zdroj: Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách z let 2003, 2007, 2011
pozn. výsledky poslední studie z roku 2015 nejsou prozatím zveřejněny

Tabulka prezentuje výsledky největší celoevropské studie – projektu ESPAD (Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách), který podává přehled o rozsahu užívání legálních a nelegálních látek mezi mládeží. Studie je realizována každé 4 roky od roku 1995.

V roce 2011 se studie zúčastnilo v České republice 3913 šestnáctiletých studentů. Výsledky ukázaly, že zkušenosti s užíváním konopných látek má 42,3 % studentů ve věku 16 let v ČR.

Trh s konopnými látkami

Zábranský (2003) definuje v souvislosti s trhem s konopnými látkami čtyři hlavní zdroje v České republice. Jsou jimi:

- dovoz z pěstitelských zemí,
- venkovní pěstování (tzv. outdoor),
- pěstování ve sklenících, bytech atd. (tzv. indoor),
- průmyslová produkce organizovaných skupin.

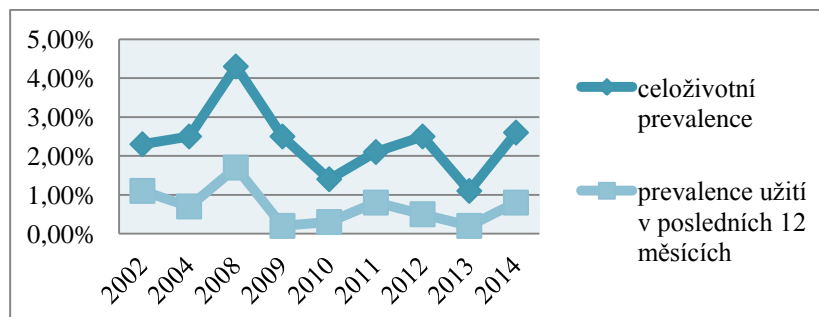
Mravčík (2015) danou problematiku rozvádí. V období před rokem 1989 se konopí pěstovalo zejména outdoor a následně jej uživatelé sdíleli zdarma mezi sebou. Po roce 1989 se trh s konopím otevřel a začala se na něm objevovat indoor marihuana dovezená z pěstitelských zemí, u nás se jednalo zejména o Nizozemí. Následně se od roku 2000 začalo v České republice rozšiřovat indoor pěstování a od roku 2005 se u nás vyskytují velkokapacitní indoor pěstírny provozované organizovanými vietnamskými skupinami, které produkují konopí pro vývoz.

Mravčík (2015) dodává, že v roce 2014 bylo v České republice odhaleno celkem 301 indoor pěstíren konopí, přičemž největší podíl tvořily malé domácí pěstírny, kde byl počet rostlin menší než 50 kusů. V roce 2014 Policie ČR a Celní správa ČR zajistily celkem 558,1 kg marihuany, 77,2 tisíc rostlin konopí a 14,8 kg hašiše.

Pervitin

Prevalence užívání pervitinu v populaci ČR

Graf 2: Vývoj prevalence užívání pervitinu

Zdroj: Výroční zprávy o stavu ve věcech drog 2002–2014

pozn. neuváděné údaje nebyly v daném období zkoumány (v letech 2003, 2005–2007 nebyla realizována žádná celopopulační studie užívání drog)

Výše uvedený graf zobrazuje vývoj prevalence užívání pervitinu v populaci ČR od roku 2002 do roku 2014. Prevalence užívání pervitinu je na hranici citlivosti celopopulačních průzkumů, k uvedeným údajům je tudíž zapotřebí přistupovat s touto výhradou.

V roce 2002 přiznávají alespoň jednu zkušenost s pervitinem kdykoliv v životě 2,3 % české populace ve věku mezi 15 a 64 lety a jeho užití v posledním roce 0,7 %. V roce 2014 přiznávají alespoň jednu zkušenost s pervitinem 2,6 % české populace ve věku mezi 18 a 64 lety a jeho užití v posledním roce 0,8 %. Celoživotní prevalence užití pervitinu v ČR v roce 2014 byla vyšší než 150 000 obyvatel a v posledním roce jej užilo cca 46 000 osob.

Tabulka 2: ESPAD – užívání pervitinu

Rok	Celoživotní prevalence
2003	4%
2007	3,5%
2011	2%

Zdroj: Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách z let 2003, 2007, 2011

pozn. výsledky poslední studie z roku 2015 nejsou prozatím zveřejněny

Výsledky z roku 2011 naznačují pokles užívání pervitinu mezi mladistvými. Zkušenost s užitím pervitinu nejméně jednou v životě uvedla 2 % mladistvých ve věku 16 let.

Trh s pervitinem

Zábranský (2003) uvádí, že kompletní spotřeba pervitinu je zajišťována tuzemskou produkcí, kterou lze rozdělit na dva okruhy:

- domácí výroba v malých domácích laboratořích – pro ni je příznačné, že většina vyrobeného pervitinu je spotřebována danou skupinou a jen malá část je určena pro distribuci na černém trhu,

- organizovaná výroba – v tomto případě se jedná již o organizovaný zločin, kdy kompletní výroba pervitinu je distribuována na domácím i zahraničním trhu.

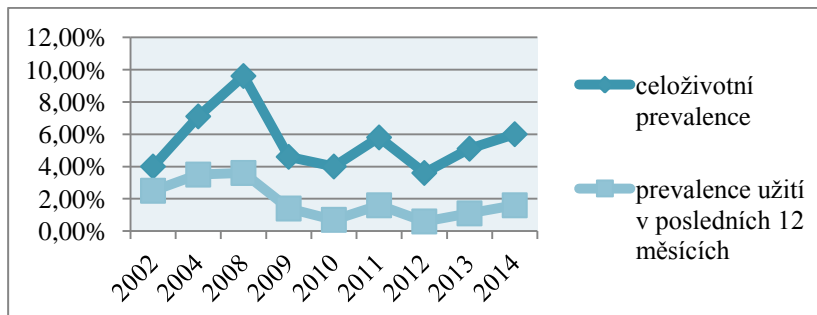
Dle Mravčíka (2015) se pervitin v České republice vyrábí zvláště v menších varnách a jedná se o domácí výrobu. Upozorňuje však na fakt, že u organizovaných skupin osob vietnamské národnosti je v posledních letech patrný odklon od pěstování konopí a zároveň jsou zřejmé vzrůstající investice do výroby pervitinu. V těchto případech bývá pervitin distribuován v tržnicích, hernách, barech a dalších provozovnách. Je však také pašován do sousedních zemí, jako je Polsko, Německo či Rakousko, prostřednictvím kurýrů, kterými bývají zejména sociálně slabé osoby, ale také Vietnamci napojení na hlavní organizátory.

Mravčík (2015) zároveň poskytuje informace o záchytech Policie ČR, kdy bylo v roce 2014 odhaleno 272 varen a zajištěno 49,8 kg pervitinu v České republice.

Extáze

Prevalence užívání extáze v populaci ČR

Graf 3: Vývoj prevalence užívání extáze

Zdroj: Výroční zprávy o stavu ve věcech drog 2002–2014

pozn. neuváděné údaje nebyly v daném období zkoumány (v letech 2003, 2005–2007 nebyla realizována žádná celopopulační studie užívání drog)

Výše uvedený graf zobrazuje vývoj prevalence užívání extáze v populaci ČR od roku 2002 do roku 2014.

V roce 2002 přiznávají alespoň jednu zkušenost s extází kdykoliv v životě 4 % české populace ve věku mezi 15 a 64 lety a její užití v posledním roce 2,5 %. V roce 2014 přiznává alespoň jednu zkušenost s extází 6 % české populace v témže věku a její užití v posledním roce 1,6 %. Celoživotní prevalence užívání extáze v ČR v roce 2014 byla vyšší než 330 000 obyvatel a v posledním roce užilo extázi cca 90 000 osob.

Tabulka 3: ESPAD – užívání extáze

Rok	Celoživotní prevalence
2003	8%
2007	4,5%
2011	3,3%

Zdroj: Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách z let 2003, 2007, 2011

pozn. výsledky poslední studie z roku 2015 nejsou prozatím zveřejněny

Tabulka naznačuje pokles užívání extáze mezi mladistvými v ČR. Výsledky z roku 2011 ukazují, že extázi užila nejméně jednou v životě 3,3 % mladistvých ve věku 16 let.

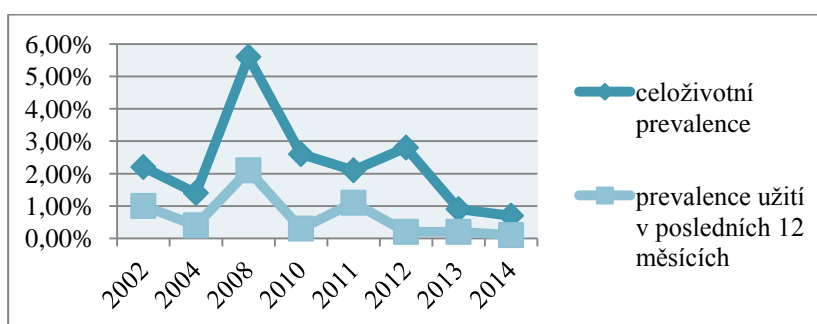
Trh s extází

Zábranský (2003) uvádí, že na území České republiky prozatím neexistují významnější zdroje domácí výroby extáze, většina zdrojů na českém trhu tedy pochází ze zahraničí. Ani Mravčík (2015) toto téma příliš nerozebírá, pouze uvádí, že v roce 2014 bylo v České republice Policií ČR zajištěno 5 061 tablet extáze.

LSD a ostatní halucinogeny

Prevalence užívání LSD v populaci ČR

Graf 4: Vývoj prevalence užívání LSD

Zdroj: Výroční zprávy o stavu ve věcech drog 2002–2014

pozn. neuváděné údaje nebyly v daném období zkoumány (v letech 2003, 2005–2007 nebyla realizována žádná celopopulační studie užívání drog)

Výše uvedený graf zobrazuje vývoj prevalence užívání LSD v populaci ČR od roku 2002 do roku 2014.

V roce 2002 přiznávají alespoň jednu zkušenost s LSD kdykoliv v životě 2,2 % české populace ve věku mezi 15 a 64 lety a jeho užití v posledním roce 1 %. V roce 2014 přiznává alespoň jednu zkušenost s LSD 0,7 % české populace v témže věku a jeho užití v posledním roce 0,1 %. Celoživotní prevalence užití extáze v ČR v roce 2014 byla zhruba 40 000 obyvatel a v posledním roce jej užilo cca 5 500 osob.

Tabulka 4: ESPAD – užívání LSD a jiných halucinogenů

Rok	Celoživotní prevalence
2003	6%
2007	4,9%
2011	5,1%

Zdroj: Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách z let 2003, 2007, 2011

pozn. výsledky poslední studie z roku 2015 nejsou prozatím zveřejněny

Dle výsledků z roku 2011 má zkušenost s užitím LSD a jiných halucinogenů v ČR 5,1 % mladistvých ve věku 16 let.

Trh s LSD a dalšími halucinogeny

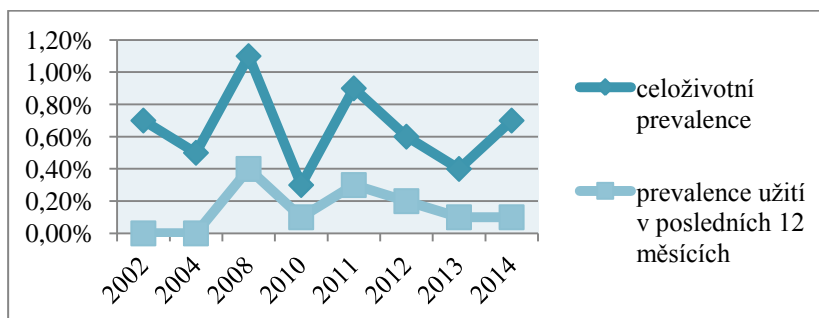
Zábranský (2003) hovoří o chybějících poznatcích týkajících se výroby a distribuce LSD na území České republiky. Zmiňuje však výskyt divoce rostoucích rostlin – zejména lysohlávek, které jsou volně sbírány dle daného vegetačního cyklu.

Mravčík (2015) doplňuje, že počet záchytů i množství zachyceného LSD na území České republiky jsou nízké. V roce 2014 bylo evidováno 357 dávek zachyceného LSD.

Heroin

Prevalence užívání heroinu v populaci ČR

Graf 5: Vývoj prevalence užívání heroinu

Zdroj: Výroční zprávy o stavu ve věcech drog 2002–2014

pozn. neuváděné údaje nebyly v daném období zkoumány (v letech 2003, 2005–2007 nebyla realizována žádná celopopulační studie užívání drog)

Výše uvedený graf zobrazuje vývoj prevalence užívání heroinu v populaci ČR od roku 2002 do roku 2014. Je zde však důležité upozornit na již zmiňovaný fakt, že prevalence užívání heroinu je na hranici citlivosti celopopulačních průzkumů, a k výše uvedeným údajům je proto zapotřebí přistupovat s touto výhradou.

V roce 2002 přiznává alespoň jednu zkušenost s heroinem kdykoliv v životě 0,7 % české populace ve věku mezi 15 a 64 lety a jeho užití v posledním roce 0 %. V roce 2014 přiznává alespoň jednu zkušenost s heroinem taktéž 0,7 % české populace ve věku mezi 18 a 64 lety, jeho užití v posledním roce poté 0,1 %. Celoživotní prevalence užívání heroinu v ČR v roce 2014 byla zhruba 40 000 obyvatel a v posledním roce jej užilo cca 5 500 osob.

Tabulka 5: ESPAD – užívání heroinu

Rok	Celoživotní prevalence
2003	3%
2007	2%
2011	1,1%

Zdroj: Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách z let 2003, 2007, 2011
pozn. výsledky poslední studie z roku 2015 nejsou prozatím zveřejněny

Výsledky z roku 2011 naznačují pokles užívání heroinu mezi mladistvými. Zkušenost s užitím heroinu nejméně jednou v životě má 1,1 % mladistvých ve věku 16 let.

Trh s heroinem

Dle Zábranského (2003) valná většina heroinu dostupná na českém trhu pochází ze zahraničí. Mravčík (2015) doplňuje, že heroin je do České republiky dovážen zvláště v menších zásilkách o hmotnosti do 10 kg. Na jeho pašování a distribuci se podílí zejména skupiny Albánců a osoby původem z Turecka.

Mravčík (2015) dodává, že za rok 2014 bylo evidováno 41 záchytů o celkové hmotnosti 156,8 kg, přičemž hmotnost největšího záchytu heroinu byla 155,5 kg. V tomto případě byl heroin ukryt v paletách převážených kamionem z Turecka do České republiky.

Problémové užívání drog

V této části práce je prezentován vývoj počtu a přehled problémových uživatelů drog v České republice od roku 2002 do roku 2014. Dále se tato část zaměřuje na Kraj Vysočina v období 2006–2014, který je v práci prezentován záměrně, neboť Havlíčkovobrodsko, jímž se zabývá bakalářská práce, je jeho součástí.

Prezentovaný přehled vychází z národního odhadu počtu problémových uživatelů drog, který je každoročně realizován Národním monitorovacím střediskem pro drogy a závislosti s použitím tzv. multiplikační metody.

Tabulka 6: Vývoj počtu problémových uživatelů

Rok	Počet problémových uživatelů drog v ČR	Počet problémových uživatelů drog na Vysočině
2002	35 100	-
2003	29 000	-
2004	30 000	-
2005	31 800	-
2006	30 200	350
2007	30 900	700
2008	32 500	500
2009	37 400	600
2010	39 200	600
2011	40 200	600
2012	41 300	750
2013	45 200	1 300
2014	47 700	1 300

Zdroj: Výroční zprávy o stavu ve věcech drog 2002–2014

Výše uvedená tabulka prezentuje značný nárůst počtu problémových uživatelů v celkovém souhrnu v České republice. Zároveň dílčí část znázorňující vývoj počtu problémových uživatelů na Vysočině poukazuje taktéž na jejich akcelerující nárůst.

3. Vývojové stupně užívání drog

Kapitola pojednávající o vývojových stupních užívání drog rozvíjí výše nastíněnou problematiku a poukazuje na základě analýzy odborné literatury, jakými stádii prochází uživatelé drog, s nimiž se policisté setkávají. Navíc doplňuje informace týkající se respondentů výzkumného šetření.

Radimecký a kol. (2007) dělí ty, kteří mají zkušenosti s užíváním drog na experimentátory, rekreační uživatele, osoby užívající škodlivě, dále problémové a závislé uživatele návykových látek. K první zkušenosti s návykovou látkou dochází obvykle v období adolescence ve skupině vrstevníků. Johnstone říká (1994, in Kyasová, 2003), že věk začátku užívání návykové látky je jedním z nejdůležitějších prediktorů pozdějšího úzu a má vztah k výskytu nežádoucích forem návykového chování. Dle Marádové (2006) však většina dětí a adolescentů osobní zkušenost s návykovou látkou po ojedinelém experimentu skončí.

Experimentování

První fází vývojového stupně užívání drog je experimentování. Experimentováním je myšleno nepravidelné užívání většinou různých návykových látek. Radimecký a kol. (2007) charakterizuje experimentátora jako osobu, která má více než jednu zkušenost s užitím drog. Experimentátor bere drogy s přáteli a poznává euforické zážitky. V emocionální sféře převládá zvědavost. Zábranský (2003) uvádí, že v případě experimentování nejsou zdraví, pracovní způsobilost, výkonnost ani finance narušeny. Dle Marádové (2006) dospívajícím droga v této fázi pomáhá uniknout z reality a experimentování má za cíl hledání prožitku sounáležitosti s určitou skupinou nebo kulturou života. Svůj občasný experiment zpravidla dovedou utajit před rodiči a blízkými.

Rekreační užívání

Další fází je rekreační užívání návykových látek. O rekreačním užívání se nejčastěji mluví v kontextu nočních zábavních podniků. V tomto prostředí jsou rozšířené především stimulační drogy. U mladých lidí bývá motivací touha bavit se. Radimecký a kol. (2007) upozorňuje na alkohol, který je nejrozšířenější a rekreačně nejužívanější psychoaktivní látkou. Dle Zábranského (2003) v emocionální sféře

převládá touha po slasti. Zdraví v této fázi nebývá narušeno, avšak pracovní výkonnost a finance bývají leckdy dotčeny. Podle Fischera a Škody (2009) si jedinci mnohdy uvědomují nesprávnost svého jednání, a ačkoliv nejsou závislí, ve svém jednání pokračují. V souvislosti s rekreačním užíváním návykových látek Marádová (2006) zmiňuje, že jedinec vnímá často toto období jako nejhezčí období svého života. Je spokojený, cítí se dobře a svým okolím je vnímán také tak. Délka této fáze se u jednotlivců různí.

Škodlivé užívání

Po fázi rekreačního užívání návykových látek následuje fáze škodlivého užívání. Radimecký a kol. (2007) ji charakterizuje jako fázi, kdy je prokázáno, že fyzické, nebo psychické poškození je zaviněno užitím nebo opakovaným užíváním návykové látky či látek. Dle Fischera a Škody (2009) se začíná u jedinců projevovat apatie k věcem a činnostem, které nesouvisejí s drogou. V této fázi narůstá spotřeba drog a Zábranský (2003) upozorňuje na tzv. instrumentalizaci drog a hrozbu patologického stavu.

Problémové užívání

Dalším vývojovým stupněm užívání drog je problémové užívání. Za problémové užívání je označováno injekční užívání drog nebo dlouhodobé užívání opiátů a amfetaminů. Podle Radimeckého a kol. (2007) převážnou část problémových uživatelů drog tvoří osoby užívající pervitin a heroin. Zábranský (2003) uvádí, že v této fázi se snižuje kontrola jedince nad drogou, stále si však udržuje iluzi, že je schopen kontrolovat své jednání. Fischer a Škoda (2009) upozorňují, že valná část společnosti jedince je tvořena uživateli drog. Dle Marádové (2006) se u jedince hromadí dlouho neřešené obtíže, prohlubují se konflikty v rodině, ve škole či v zaměstnání. V této fázi potřebuje jedinec podporu a volba abstinence pro něj znamená odvykací léčbu.

Závislostní užívání

Poslední fázi je závislostní užívání. Z celé škály uživatelů návykových látek se závislými stává jen určitá část uživatelů. Mezinárodní klasifikace nemocí definuje závislost na návykových látkách jako nemoc. Fischer a Škoda (2009) zmiňují, že u jedince v této fázi užívání návykových látek dochází k závažným změnám v oblasti

somatické, psychické a sociální. Dle Krause, Hroncové a kol. (2007) je drogová závislost složitým jevem, na jehož vzniku se podílejí faktory bio-psycho-sociální povahy. Zároveň zdůrazňují jedinečnost a neopakovatelnost člověka jako bio-psycho-sociální bytosti.

Diagnóza toxikomanie se obvykle stanovuje v případě, kdy během jednoho roku došlo ke třem nebo více z následujících jevů (Nešpor, 2003):

- silná touha nebo pocit puzení užívat látky,
- potíže v sebeovládání při užívání látky,
- somatický odvykací stav,
- růst tolerance jako vyžadování vyšších dávek látek,
- zanedbávání jiných potěšení nebo zájmů ve prospěch užívané psychoaktivní látky,
- pokračování v užívání přes jasné důkazy škodlivých následků.

4. Protidrogová politika v ČR

Kapitola prezentující informace o protidrogové politice v České republice vychází z Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018 a odborné literatury. Poskytuje základní přehled o strategiích, stanovených cílech a doplňuje problematiku drog v České republice.

Zábranský (2003, s. 53) termínem protidrogová politika označuje „*komplexní soubor preventivních, léčebných a sociálních, represivních a dalších opatření uskutečňovaných na strukturální (makro), komunitní (mezzo) a individuální (mikro) úrovni, jejichž konečným cílem je snížit užívání drog a/nebo škody, které jednotlivcům a společnosti mohou v důsledku užívání drog nastat*“. Dle Radimeckého (2007) jde o formu sociální kontroly a její podoba je určována tím, jak společnost vnímá problém užívání drog – problém medicínský, morální, kriminální, sociální nebo jako problém ohrožení veřejného zdraví.

V České republice byly Vládou ČR položeny základy národní protidrogové politiky v roce 1993 zřízením Meziresortní protidrogové komise. Ta byla v roce 2002 přejmenována na Radu vlády pro koordinaci protidrogové politiky. Jejími hlavními činnostmi je vytváření národní strategie protidrogové politiky a akčních plánů a zároveň koordinace aktivit na meziresortní a mezioborové úrovni (2016, [online]). Mravčík (2015) uvádí, že v roce 2014 činily výdaje z rozpočtů státní správy a samosprávy na protidrogovou politiku celkem 1 253,8 mil. Kč.

Klíčovým dokumentem protidrogové politiky v ČR je v současnosti Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018 a její akční plán na období 2015–2018, vydaný Vládou ČR. Kiššová (2011) uvádí, že Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018 definuje:

- v souvislosti s řešením problému užívání drog základní východiska a směry,
- principy a přístupy, z nichž protidrogová politika vychází,
- cíle a priority.

Kiššová (2011) zdůrazňuje, že protidrogová politika ČR vychází ze dvou základních konceptů, jimiž jsou ochrana veřejného zdraví a ochrana bezpečnosti jednotlivců a společnosti. Národní strategie klade důraz na spolupráci mezi zástupci

veřejné správy na všech úrovních, členy odborných společností a zástupci občanské společnosti.

Pro období 2010–2018 jsou formulovány Národní strategií čtyři základní pilíře a s nimi korespondující čtyři hlavní cíle protidrogové politiky ČR, jež jsou uvedeny v následující tabulce (Kiššová, 2011).

Tabulka 7: Pilíře a hlavní cíle protidrogové politiky v ČR

	Cíl I.	Cíl II.	Cíl III.	Cíl IV.
Strategický cíl	snížit míru experimentálního a příležitostného užívání drog zejména mladými lidmi	snížit míru problémového a intenzivního užívání	snížit potenciální rizika spojená s užíváním drog pro jedince a společnost	snížit dostupnost drog zejména pro mladé lidi
Pilíře protidrogové politiky	primární prevence	léčba a sociální začleňování	snižování rizik	snižování dostupnosti drog

Zdroj: Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018

Primární prevence

Štáblová (1997) charakterizuje prevenci jako předcházení nežádoucímu jevu a ochranu před ním. Pojmem prevence označuje veškeré aktivity, jejichž cílem je potírání výskytu a zabraňování rozvoji negativních jevů ve společnosti. V užším slova smyslu je chápána jako prevence jednotlivých negativních jevů – prevence delikvence, prevence šikany, prevence závislosti apod.

Nešpor a Csémy (1996) dodávají, že cílem prevence je snižování škod působených návykovými látkami, jako je vznik závislosti na návykových látkách, intoxikace, úrazy, četná zdravotní rizika apod. Účinná prevence by měla ovlivnit především chování ve smyslu podpory zdraví.

Základním dělením prevence je (Zábranský, 2003):

- Primární prevence – cílem je předejít zneužívání drog a oddálit první setkání dětí a dospívajících s drogami.
- Sekundární prevence – cílem je prostřednictvím dostupných a kvalitních programů léčby a resocializace pomoci problémovým uživatelům drog a drogově závislým vést smysluplný a spokojený život.
- Terciární prevence – je zaměřena na uživatele drog, kteří nejsou schopni nebo ochotni se užívání drog vzdát, cílem je předcházet následkům poškození či zhoršení jejich zdravotního stavu či jejich sociální situace.

Z hlediska primární prevence zdůrazňuje Národní strategie úlohu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Kiššová (2011) uvádí, že v rámci protidrogové politiky odpovídá za primární prevenci užívání všech typů drog dětmi a mladistvými, realizaci preventivních programů ve školách a školských zařízeních, financování preventivních programů a zároveň za profesní přípravu pedagogických pracovníků. Mimoto také odpovídá za včasnou intervenci a léčebně-výchovnou péči dětí a mladistvých.

Kalina a kol. (2003b) uvádí, že základním nástrojem prevence v resortu školství je minimální preventivní program, který vychází ze současné školní legislativy. Dle Miovského a kol. (2012) představuje poměrně složitou a komplexní intervenci. Jde o konkrétní dokument školy, který je zaměřený na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. Miovský a kol. (2010) dodává, že za jeho tvorbu zodpovídá školní metodik prevence, který je pověřenou osobou ve škole, jejíž povinnosti jsou uvedeny ve vyhlášce č.72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních. Základní činnosti školního metodika prevence lze klasifikovat jako metodické, koordinační, informační a poradenské.

Miovský a kol. (2012) zdůrazňuje, že pro vypracování efektivního preventivního programu je zapotřebí spolupráce všech pedagogických i nepedagogických pracovníků školy na všech úrovních. Zde jsou vymezeny základní úkoly a role všech zúčastněných stran na minimálním preventivním programu:

- Ředitel školy je zodpovědný za podporu, vytváření a realizaci programu.
- Školní metodik prevence koordinuje přípravy a uskutečnění programu.
- Pedagogičtí pracovníci začleňují preventivní témata do výuky svých předmětů.

- Třídní učitelé monitorují rizikové chování ve svých třídách a podílejí se na realizaci preventivního programu a jeho vyhodnocení.
- Žáci aktivně kooperují na přípravě a realizaci preventivního programu.
- Metodik prevence pedagogicko-psychologické poradny zajišťuje odbornou a metodickou pomoc školním metodikům prevence a je garantem kvality programů v daném regionu.
- Krajský školní koordinátor řídí primární prevenci realizovanou v rámci krajské koncepce primární prevence.
- Škola kooperuje s jinými organizacemi, které poskytují preventivní programy v daném regionu.

V rámci primární prevence nelze opomíjet ani činnost Policie ČR, ačkoliv je její činnost společností vnímána zejména jako represivní. Květenská (2015) uvádí, že Policie ČR vykonává primární prevenci v celé šíři psychopatologických jevů, přičemž jedním z těchto jevů je i drogová závislost. Všechny aktivity Policie ČR v oblasti primární prevence vychází ze systémového řešení protidrogové problematiky stanovených Radou vlády. Závazný pokyn policejního prezidenta stanovuje kriminalistům na drogovou problematiku na všech úrovních podílet se na preventivních opatřeních. Dle tohoto pokynu také Národní protidrogová centrála realizuje projekty prevence drogové kriminality a navrhuje celorepubliková preventivní opatření.

Policisté, kteří se zúčastnili výzkumného šetření bakalářské práce, se do aktivit primární prevence přímo nezapojují. Jsou však instruováni, co se primární prevencí rozumí a svým působením provádí sekundární prevence.

Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018 klade v rámci primární prevence důraz na (Kiššová, 2011):

- motivaci ke zdravému životnímu stylu,
- motivaci k návratu ke zdravému životnímu stylu,
- oddálení experimentování/užívání drog,
- snižování rizik souvisejících s užíváním drog.

Léčba a sociální začleňování

Z hlediska léčby a sociálního začleňování uživatelů návykových látek přenáší Národní strategie kompetence zejména na Ministerstvo zdravotnictví ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí a nestátní neziskové organizace.

V rámci léčby a sociálního začleňování dle Kiššové (2011) odpovídá Ministerstvo zdravotnictví ČR zejména za legislativu zahrnující ochranu zdraví před škodami způsobenými návykovými látkami, za financování léčby a snižování zdravotních rizik, výchovu a intervenci v oblasti zdravého životního stylu. S tím souvisejí i kompetence Ministerstva práce a sociálních věcí, jehož práce spočívá především v řešení problémů souvisejících s užíváním návykových látek, v realizaci a financování sociálních služeb pro osoby ohrožené návykovými látkami, jejich uživatele, blízké a rodinné příslušníky. Tyto aktivity podporují nestátní neziskové organizace.

Radimecký a kol. (2007) problematiku doplňuje. Uvádí, že systém péče o uživatele návykových látek je v České republice tvořen jak státními, tak nestátními institucemi. Systém péče se skládá z institucí provozujících terénní programy, nízkoprahových zařízení, denních stacionářů, ambulantních ordinací a center, institucí střednědobé či dlouhodobé léčby, doléčovacích center a programů zaměřených na specifické cílové skupiny.

Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018 klade v rámci léčby a sociálního začleňování důraz na (Kiššová, 2011):

- návrat ke zdravému životnímu stylu jedinců užívající návykové látky,
- zkvalitnění zdraví uživatelů drog,
- zlepšování sociálního statutu a sociálního začleňování uživatelů drog,
- snižování zdravotních a sociálních důsledků plynoucích z užívání drog.

Dalším pilířem protidrogové politiky je snižování rizik. Je úzce spjat se zde nastíněnou problematikou a Národní strategie směřuje hlavní kompetence k již zmíněným institucím. Z toho důvodu není snižování rizik věnována speciální podkapitola. Národní strategie z hlediska snižování rizik klade důraz obdobně jako u léčby a sociálního začleňování na (Kiššová, 2011):

- snižování zdravotních rizik uživatelů drog,
- snižování sociálních rizik uživatelů drog,

- snižování míry užívání drog,
- motivaci k návratu ke zdravému životnímu stylu.

Snižování dostupnosti drog

Z hlediska snižování dostupnosti drog přenáší Národní strategie kompetence zejména na ministerstva zdravotnictví, vnitra a spravedlnosti.

V rámci snižování dostupnosti má Ministerstvo zdravotnictví ČR dle Kiššové (2011) zodpovědnost zejména při rozhodování o zacházení s návykovými látkami a při plnění kontrolní činnosti týkající se dovozu, vývozu, výroby, spotřeby a stavu zásob návykových látek nebo přípravků, které je obsahují. Kiššová (2011) zmiňuje, že Ministerstvo vnitra ČR odpovídá zvláště za regulaci opatření vedoucích k potlačování nabídky nelegálních návykových látek a za vymáhání práva plynoucího z jejich distribuce. Dále mu přísluší kompetence v oblasti ochrany veřejného pořádku a potírání trestné činnosti. Výše je také zmiňována preventivní činnost. Kiššová (2011) doplňuje příslušné kompetence Ministerstva spravedlnosti ČR, které odpovídá za podmínky vytvořené pro činnost soudů a státních zastupitelství týkající se drogové trestné činnosti, mimo jiné také zabezpečuje činnost probační a mediační služby, alternativní tresty a odklony v trestním řízení.

Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018 klade v rámci snižování dostupnosti drog důraz na (Kiššová, 2011):

- omezování dostupnosti návykových látek s důrazem na děti a mládež,
- regulaci a kontrolu trhu s návykovými látkami nebo přípravků, které je obsahují,
- potírání trestné činnosti spjaté s návykovými látkami,
- ochranu zdraví,
- bezpečnost osob a společnosti,
- ochranu majetku před trestnou činností spjatou s návykovými látkami.

5. Drogová scéna na Havlíčkovobrodsku

Kapitola úvodem charakterizuje Havlíčkovobrodsko. Následně pojednává o vývoji drogové scény, trestných činech páchaných pod vlivem omamných a psychotropních látek a prezentuje kazuistiku jednoho z největších případů výroby a distribuce pervitinu. Vychází z dat uveřejněných Českým statistickým úřadem a z rozhovoru vedeného se členem Toxi týmu na Havlíčkovobrodsku. Problematika je doplněna o data prezentovaná Kontaktním a poradenským centrem v oblasti drogových závislostí Spektrum.

Charakteristika Havlíčkovobrodsk

Havlíčkovobrodsko se nachází v severní části Kraje Vysočina, jenž zaujímá centrální polohu v rámci České republiky. Rozlohou, která činí téměř 6 800 km², se Vysočina řadí mezi regiony nadprůměrné velikosti. Území je administrativně členěno na 5 okresů, 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 26 obvodů pověřených obecních úřadů. Obec na Vysočině má v průměru 724 obyvatel, což je nejméně ze všech krajů. Celkový počet obyvatel činí 510 tisíc a mezi kraji představuje třetí nejnižší lidnatost. Také ekonomická výkonnost kraje zaostává za celorepublikovým průměrem. Jeho podíl na hrubém domácím produktu České republiky se pohybuje kolem 4 %. Průměrná hrubá měsíční mzda v roce 2014 činila 23 200 Kč (2016, [online]).

Tradičně významné postavení má v kraji zemědělství. Z průmyslové výroby mají význam odvětví strojírenské a kovodělné, dřevozpracující, potravinářské a energetika. Kraj má stabilizovanou síť základních a středních škol. Působí zde dvě vysoké školy, a to Vysoká škola polytechnická v Jihlavě a Západosmoravská vysoká škola v Třebíči. Zdravotnickou péči zabezpečuje 6 nemocnic, více než 200 ordinací praktického lékaře pro dospělé, 95 ordinací dětského lékaře a 240 ordinací stomatologa (2016, [online]).

Havlíčkovobrodsko je svou rozlohou v kraji řazeno na čtvrté místo. Žije zde přibližně 95 000 obyvatel, což představuje méně než pětinu celkového počtu obyvatel v kraji. Důležitou úlohu v rámci hospodářství zaujímá průmysl a zemědělství. Ve většině podniků se však počet zaměstnanců za posledních 10 let výrazně snížil, někde byla výroba přerušena úplně. V rámci kraje se Havlíčkovobrodsko vyznačuje druhou nejnižší mírou nezaměstnanosti, která ovšem v poslední době vzrůstá (2012, [online]).

Tabulka 8: Vybrané ukazatele Havlíčkovobrodská

Vybrané ukazatele Havlíčkovobrodská	Rok 2014
Rozloha	1 265 km ²
Počet obcí	112
Počet měst	8
Počet obyvatel	94 885
Obyvatelé ve věku 0–14	14,8%
Obyvatelé ve věku 15–64	66,5%
Obyvatelé ve věku 65 a více	18,7%
Průměrný věk obyvatel	42,2
Podíl nezaměstnaných osob	6,65%
Uchazeči na 1 volné místo	8,9
Děti v mateřských školách	3 193
Žáci základních škol	7 742
Lékaři na 1 000 obyvatel	4,2
Zjištěné trestné činy	1 540

Zdroj: Český statistický úřad

Vývoj drogové scény na Havlíčkovobrodsku

Pro objasnění vývoje drogové scény jsem požádala o komentář komisaře zařazeného do Toxi týmu, jenž se zabývá drogovou kriminalitou a prevencí na Havlíčkovobrodsku. Úvodem našeho rozhovoru konstatuje, že drogová scéna na Havlíčkovobrodsku se vyvíjí takřka stejně jako v celé České republice.

Nejčastěji užívanými drogami jsou konopné látky. Do roku 2000 policisté zaznamenávali užívání konopí zejména ze zvědavosti. V období od roku 1998–2002 nebylo zaznamenáno mnoho pěstitelů marihuany, pokud se nějaký objevil, jednalo se o pěstitele 5 rostlin konopí outdoor v poli mezi kukuřicí. Dodává, že pěstování marihuany se nedařilo a kvalita vypěstovaného konopí byla nízká. Od roku 2002 se však pěstování konopí razantně navýšilo. Došlo k nárůstu pěstování, zejména indoor, v upravených místnostech, tzv. pěstírnách. Komisař Toxi týmu zároveň zdůrazňuje, že je potřeba rozlišovat tzv. joint dnes a před deseti lety, neboť hodnota THC je dnes

mnohem vyšší a konopí vyvolává u uživatelů větší závislost. V posledních 5 letech bylo na Havlíčkobrodsku odhaleno 6 velkopěstíren, které vlastnily osoby vietnamské národnosti.

Na konopí v našem povídání komisař Toxi týmu navazuje lysohlávkami, které obsahují látku psilocybin, způsobující kvantitativní změny vědomí. Tyto houby jsou dle jeho slov v našem regionu snadno dostupné, mnohé lokality jsou známy jejich hojným výskytem. Veliký boom měla tato houba, která je řazena mezi halucinogeny, v letech 1998–2002, kdy se sušila, žvýkala, dávala do medu a čajů. Její užívání představuje značné riziko, neboť způsobuje silné halucinace a určení jejího přesného dávkování s ohledem k hmotnosti člověka je obtížné. Tehdy bylo téměř na denním pořádku, že Policie ČR byla informována Psychiatrickou léčebnou v Havlíčkově Brodě o případech nutné hospitalizace z důvodu předávkování a silných halucinací. Tato droga se už dnes prakticky neužívá, což komisař připisuje zejména větší, a hlavně pohodlnější dostupnosti pervitinu. Ironickým hlasem dodává, že dnešní mládež je línější, nechce vyrážet do přírody a hledat houby, raději si po telefonu či sociální síti objedná pervitin přímo domů.

Pervitin je dle jeho slov v dnešní době, konkrétně od roku 2012 do současnosti, na Havlíčkobrodsku velice oblíben. Vyrábí se z dostupných léků s obsahem pseudoefedrinu. Nejvíce zneužívaným lékem je Modafen, přestože vláda ČR a Státní ústav pro kontrolu léčiv omezily jeho výdej pouze na dvě balení jedné osobě na občanský průkaz. Pro výrobce pervitinu však díky schengenskému prostoru není problém jej koupit ve vzniklých příhraničních lékárnách v Polsku, kde se tento lék kupuje po krabicích. Následně z něj poměrně jednoduchou tzv. českou cestou vyrábí pervitin, který je dostupný prakticky všude – na školách, diskotékách, klubech, ulici, a dokonce i ve věznicích či dětských domovech. Každoročně bývá na Havlíčkobrodsku odhaleno několik „varen“ pervitinu.

Další moderní drogou vyskytující se na Havlíčkobrodsku je extáze, která je dle člena Toxi týmu možná chybně označována jako taneční droga, neboť zkušenosti signalizují, že se stále častěji užívá i doma v klidu. Dodává, že poslední záchyt je z listopadu (2015), kdy bylo zabaveno 110 tablet extáze na maškarním karnevalu v Ledči nad Sázavou u člověka, který byl na akci pozván pořadatelem za účelem její distribuce.

Heroin zde není zmiňován, neboť se na Havlíčkobrodsku takřka nevyskytuje.

Kriminalita páchaná pod vlivem OPL

Dle člena Toxi týmu nelze na základně dostupných poznatků jednoznačně konstatovat, že by užívání drog vedlo přímo k páchání trestné činnosti. Nicméně užívání drog může vyvolat protispolečenské chování. Je však složité určit počet takových trestných činů, protože ačkoliv mnoho z nich bylo spácháno pod vlivem OPL, dokázal inkriminovaný jedinec závislost dobře skrýt. Kriminalita páchaná pod vlivem OPL je spjatá zejména s majetkovou trestnou činností (krádeže, vloupání, kapesní krádeže, krádeže v obchodech, podvody), jejímž prostřednictvím si pachatelé obstarávají prostředky na drogy. Souvisí s ní i násilná trestná činnost (loupeže, ublížení na zdraví či vydírání), jež je páchána zejména při prodeji drogy anebo při vymáhání peněz za již prodanou drogu. Posléze lze také hovořit o mravnostní trestné kriminalitě, jako je prostituce a kuplířství.

Kazuistika

Závěrem jsem byla členem Toxi týmu seznámena s podrobnostmi jednoho z největších případů distribuce pervitinu na Havlíčkobrodsku. O pachateli uvádí, že šlo o váženého experta na anglický jazyk vyučujícího na jednom ze zdejších gymnázií, který byl oblíben jak v učitelském sboru, tak i mezi studenty.

Nejdříve byla Policie ČR anonymně informována několika učiteli o skutečnosti, že tento profesor má příliš aktivní a neadekvátní vztahy s mladými studenty, především dívkami. Drogy tehdy nebyly zmiňovány. Později se zjistilo, že anonym napsalo několik učitelů bez zkušeností a znalosti drog, a jedince pod jejich vlivem nepoznali. Komisař Toxi týmu přiznává, že zpočátku se oznámení na Policii ČR nevěnovalo mnoho pozornosti.

Nicméně učitel se zdržoval až do časných ranních hodin na místních diskotékách, v barech a jiných nočních podnicích ve společnosti studentů a následný den vyučoval. V té době proběhla na Havlíčkobrodsku jedna z velkých realizací případu výroby metamfetaminu. Dle člena Toxi týmu byli tehdy přesvědčeni, že pervitin na Havlíčkobrodsku zcela zmizí. Tomu však bylo pouze čtvrt roku. Poté se pervitin začal

znovu objevovat, navíc v daleko kvalitnějším provedení. Nebyl ve formě sypkého prášku, ale ve formě čirých krystalů.

Policie ČR se proto rozhodla provést výslech ve věznici s již odsouzeným výrobcem a distributorem pervitinu, který uvedl, že pervitin naučil vyrábět svého nejlepšího přítele v době, kdy byl na svobodě. Šetření k novému „vařiči“ pervitinu probíhalo velice pomalu. Opět byly přezkoumávány fotografie v zajištěných mobilních telefonech a notebooku z domovní prohlídky odsouzeného. Na fotografiích se objevoval velice často v přátelském objetí s Policií ČR dosud neznámou osobou, na které je zaujalo triko s nápisem „University of Oxford“.

Nezávisle na průběhu vyšetřování přišlo tehdy již oficiální oznámení z gymnázia. Učitelský sbor pojal podezření, že někteří studenti dochází na vyučování pod vlivem nelegálních návykových látek. Ředitel gymnázia zároveň podal žádost na zdejší Služebnu kriminální policie a vyšetřování, v níž žádal o proškolení učitelského sboru formou diskuze o rozpoznání drog a jejich účincích.

Komisař vzpomíná, jak v průběhu diskuze s učitelským sborem, zhruba po hodinové přednášce, někdo zaklepal a ve dveřích se objevil muž středního věku v modrém triku s nápisem „University of Oxford“. Ředitel ho omluvil a představil jej jako profesora angličtiny z Londýna, který na gymnáziu působí již druhým rokem.

Jak tento vysoce vzdělaný učitel mohl mít za kamaráda skoro negramotného závislého vařiče pervitinu, nešlo dle slov člena Toxi týmu pochopit. Učitel se podílel na výrobě pervitinu, a jelikož byl vnímavý, sám se jej naučil vyrábět. Kvalitou výroby předčil i svého „učitele“. Domovní prohlídkou a výslechem bylo vše prokázáno. Profesor se následně doznal. Dle komisaře byl jeho výslech kuriózní v tom, že přesně uvedl, komu drogu prodával, komu ji dával zdarma nebo za jaké jiné služby pervitin distribuoval. Trest za výrobu a prodej psychotropní látky byl odsouzen na 4,5 roku odnětí svobody nepodmíněně.

Charakteristika uživatele pervitinu:

Na základě uvedené kazuistiky lze zobecnit 3 základní charakteristiky jedince po intoxikaci pervitinem:

- uvolnění zábran, pocity euforie a spokojenosti – „*aktivní a neadekvátní vztahy s mladými studenty, především dívkami*“,

- celkové povzbuzení a potlačení únavy – „učitel se zdržoval až do *časných ranních hodin na místních diskotékách, v barech a jiných nočních podnikách ve společnosti studentů a následný den vyučoval*“,
- pocit psychické síly – výroba a distribuce pervitinu.

Preventivní programy realizované na Havlíčkovobrodsku

Na území Havlíčkovobrodsku se nenachází žádné instituce zabývající se primárně drogovou problematikou. Region však úzce spolupracuje s Kontaktním a poradenským centrem v oblasti drogových závislostí Spektrum se sídlem ve Žďáře nad Sázavou. Centrum nabízí tři základní služby – kontaktní a poradenské centrum, adiktologickou ambulanci a centrum primární prevence.

Spektrum realizuje na území Havlíčkovobrodsku terénní činnost, a to konkrétně na území měst Havlíčkův Brod a Světlá nad Sázavou. Cílem služby je minimalizace škod uživatelů drog, přičemž akceptujeme, že klient v dané době drogy užívá a nechce či nemůže přestat. Zároveň spolupracuje s rodiči a blízkými uživatelů. Centrum mimoto pořádá preventivní akce a usiluje o spolupráci se školskými zařízeními (2014, [online]).

Světlá nad Sázavou

Terénní program Spektrum působí ve Světlé nad Sázavou od června roku 2011. V roce 2015 proběhlo na území města Světlá nad Sázavou celkem 24 terénní s průměrnou délkou trvání téměř 4 hodiny. Terén probíhal každý první a třetí čtvrtek v měsíci, a to v časovém rozmezí 13–20 hodin.

V rámci terénu spolupracuje centrum s dvěma cílovými skupinami, z nichž jednou z nich jsou potencionální klienti. Hynková s Nováčkovou (2015) zmiňují, že práce zaměřená na potencionální klienty obnáší kontaktování mladých lidí, předávání informací o zařízení a poskytovaných službách. Doplnují, že v rámci této služby jsou často vedeny rozhovory s tématem užívání návykových látek a zároveň jsou od oslovených zjišťovány informace o situaci místní drogové scény. O službě bylo za dané období informováno celkem 101 lidí z potencionální cílové skupiny. Oproti předchozímu roku se jedná o 25% nárůst (2014: 75 informačních kontaktů, 2013: 57 informačních kontaktů).

Druhou cílovou skupinou, na níž se centrum v rámci terénního programu zaměřuje, jsou samotní uživatelé drog. Hynková s Nováčkovou (2015) uvádějí následující data. V roce 2015 se uskutečnilo celkem 32 kontaktů s 19 klienty. Oproti předešlému roku se jedná o snížení obou sledovaných údajů – jak počtu kontaktů, tak i počtu klientů (2014: 69 kontaktů s 25 klienty, 2013: 70 kontaktů s 21 klienty). Během daného období proběhlo 12 výměn, v rámci nichž bylo vydáno 1 385 injekčních setů. V počtu výměn je zaznamenán taktéž pokles, nicméně dle informací od klientů se injekční materiál dostává k nejméně 10 dalším osobám, které nejsou s centrem v přímém kontaktu. Nedílnou součástí terénní práce je také motivace klientů k testování na infekční choroby. V rámci programu byly provedeny testy na infekční choroby 2 klientům, a to: 1x test na HIV, 1x test na virovou hepatitidu typu C a 1x test na virovou hepatitidu typu B.

Situace klientů ve Světlé nad Sázavou:

- 2 klienti užívají subutex dlouhodobě (abstinují),
- 1 klient aktivně užívá subutex nitrožilně,
- 9 klientů užívá primárně pervitin nitrožilně,
- 4 klienti užívají pervitin šňupáním nebo perorálně,
- 3 klienti mají jako primární drogu THC, alkohol nebo toluen v kombinaci s dalšími návykovými látkami,
- 1 klient je partnerem osoby užívající návykové látky (ten není započítán v celkovém počtu klientů).

V roce 2015 byl centrem ve Světlé nad Sázavou pozorován pokles v počtu práce s klienty – kontakty s nimi, počet výměn a počet vydaných injekčních stříkaček. Oproti tomu je zaznamenán celkový nárůst v počtu oslovených potenciálních klientů.

Hynková s Nováčkovou (2015) doplňují, že Kontaktní a poradenské centrum v oblasti drogových závislostí Spektrum je členem Týmu pro děti a mládež pro koordinaci preventivních aktivit ve Světlé nad Sázavou a zúčastňuje se pravidelných pracovních setkání na téma prevence se zástupci města, škol a dalších institucí.

Havlíčkův Brod

Terénní program Spektrum působí v Havlíčkově Brodě od srpna roku 2012. V roce 2015 terén probíhal jedenkrát týdně – vždy v pondělí v časovém rozmezí 16–20 hodin. Stejně jako ve Světlé nad Sázavou se centrum v rámci této činnosti zaměřuje na dvě cílové skupiny – potencionální klienty a uživatele drog.

V rámci oslovování potencionálních klientů, dle Hynkové (2016), bylo v roce 2015 osloveno 300 lidí. Při srovnání údajů z předchozích let lze konstatovat nárůst (2014: 271 informačních kontaktů, 2013: 284 informačních kontaktů).

V oblasti spolupráce s primární cílovou skupinou – uživateli drog prezentuje Hynková (2016) následující data. Bylo navázáno celkem 524 kontaktů s 68 uživateli drog za období roku 2015. Počet kontaktů s klienty vzrostl meziročně o necelých 26 %, oproti roku 2013 však o 118 % a počet klientů od roku 2013 vzrostl o 39 % (2014: 414 kontaktů s 69 klienty, 2013: 240 kontaktů s 49 klienty). Během daného období proběhlo na území Havlíčkova Brodu 296 výměn, v rámci nichž bylo vydáno 12 945 injekčních setů. Zde lze opět sledovat nárůst (2014: 282 výměn a vydáno 11 592 injekčních setů, 2013: 146 výměn a vydáno 7 823 injekčních setů). V rámci programu bylo testováno 15 osob na infekční choroby: 16x test na HIV, 17x test na virovou hepatitidu typu C a 16x test na virovou hepatitidu typu B.

Situace klientů v Havlíčkově Brodě:

- 57 klientů užívá primárně pervitin, z nichž 7 jej užívá šňupáním či perorálně,
- 8 klientů má jako primární drogu THC,
- 2 klienti užívají heroin,
- 1 klient extázi,
- 2 klienti jsou rodiče uživatelů drog a 1 klient je partnerem osoby užívající návykové látky (ti nejsou započítáni v celkovém počtu klientů).

Z celkového počtu klientů:

- je 20 žen a 48 mužů (průměrný věk klienta je 29 let),
- má děti ve své péči 8 žen,
- došlo u 3 klientů díky testování ke včasnému záchytu virové hepatitidy typu C,
- 4 klienti studují střední školu nebo odborné učiliště,
- 4 klienti jsou aktuálně ve výkonu trestu odnětí svobody,

- 8 klientů nemá vyhovující podmínky pro bydlení a jsou dlouhodobě nezaměstnaní.

Hynková (2016) uvádí, že Kontaktní a poradenské centrum v oblasti drogových závislostí Spektrum je součástí pracovní skupiny s názvem Osoby závislé na návykových látkách, osoby bez přístřeší a osoby ohrožené sociálním vyloučením v rámci projektu „Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve městě Havlíčkův Brod“. Kromě toho centrum ve městě oslovovalo střední a základní školy s nabídkou realizace informačních a preventivních programů, tu však v roce 2015 nevyužila žádná z oslovených škol. Během roku byli také oslovováni obvodní a specializovaní lékaři a další odborníci s žádostí o spolupráci, avšak také bez odezvy.

6. Výzkumné šetření charakteristik drogové scény na Havlíčkovobrodsku

Výzkumné šetření zaměřené na charakteristiky drogové scény na Havlíčkovobrodsku je rozděleno do dvou dílčích částí. První část realizovaná pomocí dotazníkového šetření ve spolupráci s Policií ČR si klade za cíl zmapovat drogovou problematiku z jejího pohledu. Zjišťuje její postoje a názory na danou problematiku a zároveň hodnotí míru informovanosti. Zabývá se také otázkou prevence a zjišťuje, zda je jí věnován dostatečný prostor. Na tuto část navazuje výzkumné šetření realizované prostřednictvím řízených interview s uživateli drog. Cílem je zjistit subjektivní postoje uživatelů drog k instituci - Policii ČR. Navíc zjišťuje, zda uživatelé drog vnímají ve společnosti i jiné kontrolní mechanismy a hodnotí jejich postoje k nim.

6.1 Drogová scéna na Havlíčkovobrodsku z pohledu Policie ČR

Kvantitativní šetření prováděné ve spolupráci s Policií ČR si klade za cíl zjistit postoje a názory příslušníků Policie ČR s působností na Havlíčkovobrodsku k problematice drog a vyhodnotit míru jejich informovanosti. Výsledky kvantitativního šetření by také měly ukázat, zda je zde věnován dostatečný prostor prevenci, a případně navrhnout možná řešení.

Pro ověření výzkumného cíle byly stanoveny tyto otázky:

- 1) Jsou příslušníci Policie ČR dostatečně proškoleni v oblasti drogové problematiky?
- 2) Jak příslušníci Policie ČR hodnotí drogovou situaci na Havlíčkovobrodsku?
- 3) Jak se dle Policie ČR vyvíjí drogová problematika na Havlíčkovobrodsku?
- 4) Nabízí instituce na Havlíčkovobrodsku dle Policie ČR dostatečnou prevenci v oblasti drog?
- 5) Jak často se Policie ČR na Havlíčkovobrodsku střetává s drogovou delikvencí?

Charakteristika výzkumného šetření

Kvantitativní výzkumné šetření realizované ve spolupráci s Policií ČR probíhalo v měsíci listopadu 2015 s využitím anonymních dotazníků vlastní konstrukce. Dotazníky byly konstruovány tak, aby pokrývaly oblast stanovených výzkumných

otázek. Cílovou skupinou byli policisté sloužící na obvodních odděleních Policie ČR na Havlíčkově Brodě.

V úvodu dotazníku byly uvedeny identifikační otázky týkající se pohlaví, hodnosti, místa působnosti a délky služby u Policie ČR. Dále byly v dotazníku využity uzavřené otázky, v nichž byl možný výběr jedné, či více odpovědí. Některé z nich vyžadovaly odůvodnění.

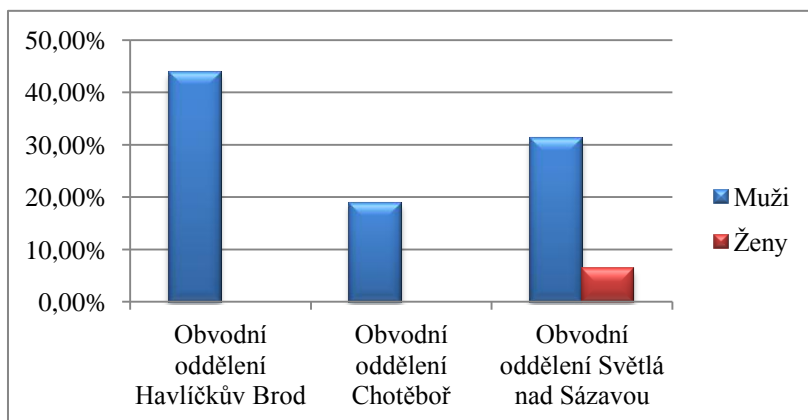
První a třetí otázka měly za cíl zjistit, jsou-li příslušníci Policie ČR dostatečně proškoleni v oblasti drogové problematiky. Druhá otázka zjišťovala, jak často se Policie ČR střetává s drogovou delikvencí. Otázky č. 4, č. 9 a č. 11 byly zaměřeny na informace týkající se postojů příslušníků Policie ČR k drogové situaci. Dalšími otázkami (č. 5, 6, 7, 8) bylo zjišťováno, jak se dle Policie ČR vyvíjí drogová problematika na Havlíčkově Brodě. Závěrem (otázka č. 10, 12) byli příslušníci Policie ČR tázáni na oblast prevence.

Výzkumného šetření se zúčastnilo 17 příslušníků Policie ČR z obvodních oddělení v Havlíčkově Brodě, Chotěboři a Světlé nad Sázavou. Jeden dotazník byl vyřazen z důvodu jeho nevěrohodnosti (viz příloha C). Charakteristiku výzkumného vzorku popisuje níže uvedená tabulka s jejím grafickým vyjádřením.

Tabulka 9: Složení respondentů – příslušníků Policie ČR

Složení respondentů				
	Obvodní oddělení Havlíčkův Brod	Obvodní oddělení Chotěboř	Obvodní oddělení Světlá nad Sázavou	Celkem
Muži	7	3	5	15
Ženy	0	0	1	1
Celkem	7	3	6	16

Graf 6: Složení respondentů – příslušníků Policie ČR

Tento graf ukazuje složení respondentů podle místa působnosti. Obvodní oddělení Havlíčkův Brod je zastoupeno 7 muži (43,75 %), obvodní oddělení Chotěboř 3 muži (18,75 %), obvodní oddělení Světlá nad Sázavou 5 muži (31,25 %) a 1 ženou (6,25 %). Z celkového počtu 16 respondentů je zřejmá převaha mužů 15 (94 %).

6.1.1 Výsledky výzkumného šetření

Výsledky výzkumného šetření realizovaného ve spolupráci s příslušníky Policie ČR s působností na Havlíčkobrodsku jsou prezentovány v následujících tabulkách a jejich grafických vyjádřeních následně doplněných o komentáře.

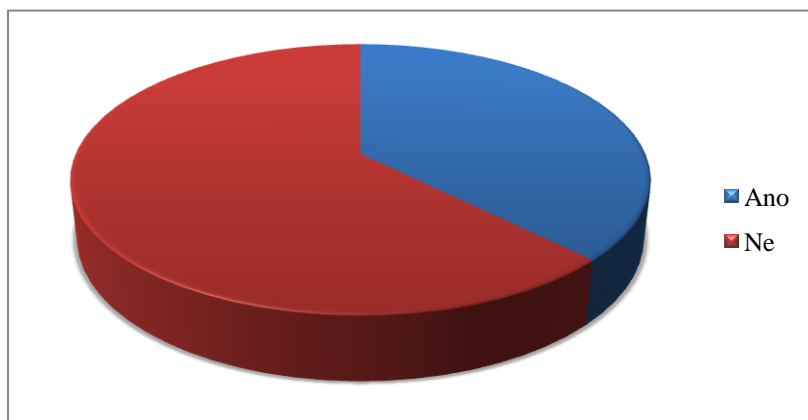
Ověření výzkumné otázky č. 1

Jsou-li příslušníci Policie ČR dostatečně proškoleni v oblasti drogové problematiky?

Tabulka 10: Absolvování školení týkající se drogové problematiky v rámci služby u Policie ČR

Prošel/Prošla jste školením u Policie ČR, které se týkalo drogové problematiky?		
	počet respondentů	v procentech
Ano	6	37,50%
Ne	10	62,50%

Graf 7: Absolvování školení týkající se drogové problematiky v rámci služby u Policie ČR

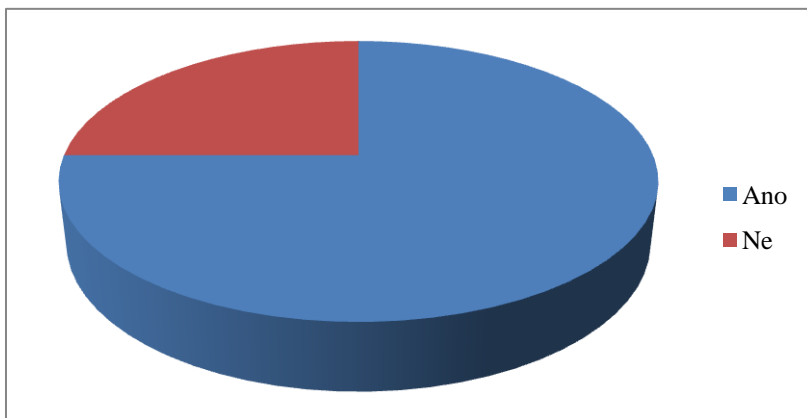

Tato otázka zjišťuje, zda jsou příslušníci Policie ČR dostatečně proškolení v oblasti drogové problematiky. 62,50 % respondentů u Policie ČR neprošlo školením týkajícím se drogové problematiky, 37,50 % dotazovaných ano. Výsledky naznačují neshodu mezi jednotlivými respondenty. Rozhodla jsem se zjistit, zda z nich nelze vyčíst korelace vyplývající z místa působnosti či délky služby u Policie ČR. To se ovšem nepotvrdilo.

Tabulka 11: Názor respondentů na znalost drogové problematiky

Poznáte dle Vás drogově závislou osobu?		
	počet respondentů	v procentech
Ano	12	75%
Ne	4	25%

Graf 8: Názor respondentů na znalost drogové problematiky

Tento graf zobrazuje názor respondentů týkající se jejich znalostí a schopností rozpoznat drogově závislou osobu. 75 % respondentů dle vlastních slov pozná drogově závislou osobu, kdežto 25 % respondentů zvolilo odpověď „Ne“. Respondenti, kteří rozpoznají drogově závislou osobu, následně doplňovali, podle kterých rysů. Nejfrekventovaněji uváděné rysy byly „*oči, chování a reakce, zápach, oblečení a také vozidlo*“.

Komentář k výzkumné otázce č. 1

Ačkoliv neprošli všichni příslušníci Policie ČR s působností na Havlíčkověbrosku školením, které by se týkalo drogové problematiky, jsou téměř všichni dle vlastních slov schopni rozpoznat drogově závislou osobu podle základních projevů chování a vzezření.

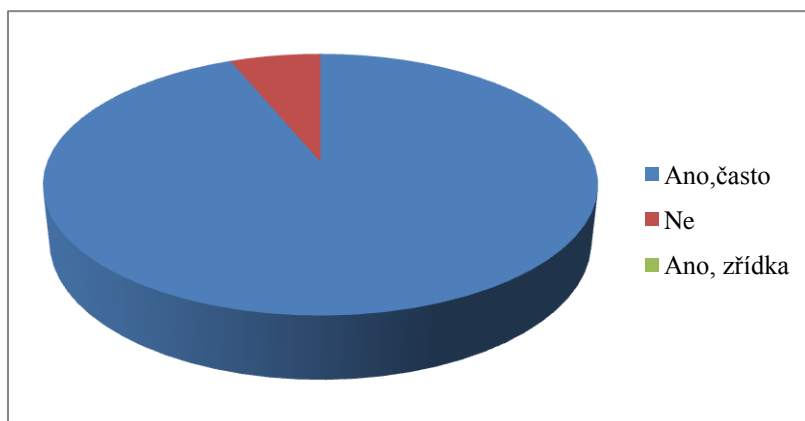
Ověření výzkumné otázky č. 2

Jak příslušníci Policie ČR hodnotí drogovou situaci na Havlíčkovobrodsku?

Tabulka 12: Kontakt respondentů s osobami závislými na drogách

Setkává se na Havlíčkovobrodsku s osobami závislými na drogách?		
	počet respondentů	v procentech
Ano, zřídka	0	0%
Ano, často	15	93,75%
Ne	1	6,25%

Graf 9: Kontakt respondentů s osobami závislými na drogách

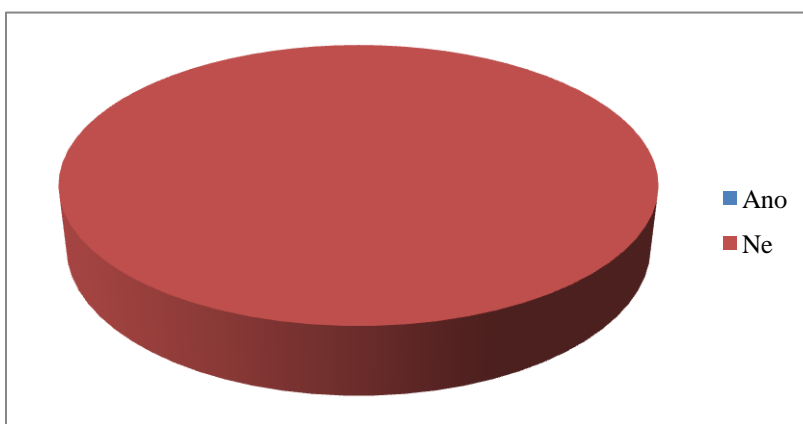

Tento graf procentuálně zobrazuje četnost kontaktů příslušníků Policie ČR s působnostní na Havlíčkovobrodsku s osobami závislými na drogách. Odpověď „Ano, často“ zvolila většina dotazovaných (93,75 %). Odpověď „Ne“ zvolil pouze jeden respondent (6,25 %). Odpověď „Ano, zřídka“ nebyla ve výzkumném šetření využita vůbec.

Tabulka 13: Názor respondentů na dostupnost nelegálních návykových látek

Myslíte si, že je na Havlíčkovobrodsku obtížné sehnat nelegální návykové látky?		
	počet respondentů	v procentech
Ano	0	0%
Ne	16	100%

Graf 10: Názor respondentů na dostupnost nelegálních návykových látek

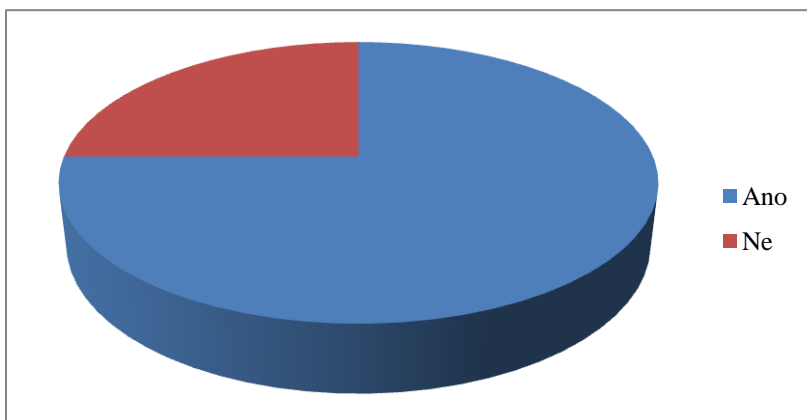

Tento graf zobrazuje názor respondentů týkající se otázky: „*Je na Havlíčkovobrodsku obtížné sehnat nelegální návykové látky?*“. Dle všech dotazovaných (100 %) není na Havlíčkovobrodsku obtížné sehnat nelegální návykové látky, což zdůvodňovali názorem: „*Vždy stačí mít kontakty na správné lidi/osoby distribuující drogy*“. Analýza odpovědí poukazuje na závažnost situace, již si je Policie ČR vědoma.

Tabulka 14: Názor respondentů na drogovou scénu

Spatřujete drogovou problematiku na Havlíčkovobrodsku jako vážný problém?		
	počet respondentů	v procentech
Ano	12	75%
Ne	4	25%

Graf 11: Názor respondentů na drogovou scénu

Tento graf prezentuje názor respondentů týkající se závažnosti drogové problematiky na Havlíčkovodsku. 75 % respondentů ji spatřuje jako závažný problém a svůj názor odůvodňuje především nárůstem kriminality.

Komentář k výzkumné otázce č. 2

Otázky, ve kterých respondenti hodnotí drogovou problematiku na Havlíčkovodsku, ukazují na závažnost situace, neboť převážná většina respondentů uvedla, že problematika drogové scény je dle jejich názoru odráží na nárůstu kriminality. Navíc nikdo z dotazovaných nepochybuje o snadné dostupnosti nelegálních návykových látek a většina respondentů se často dostává do kontaktu s drogově závislými jedinci.

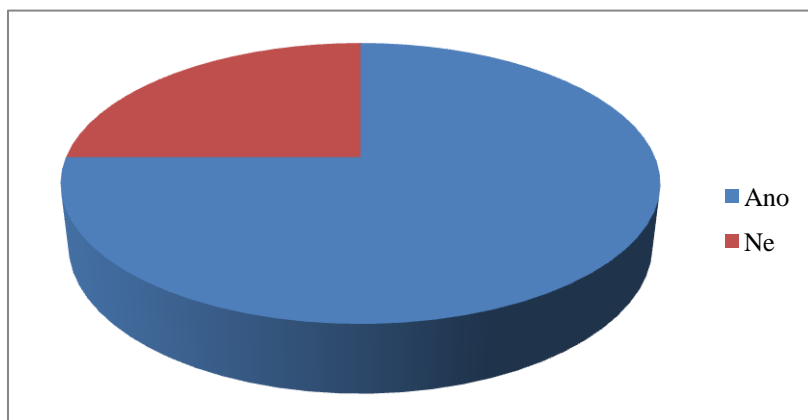
Ověření výzkumné otázky č. 3

Jak se dle Policie ČR vyvíjí drogová problematika na Havlíčkovodsku?

Tabulka 15: Názor respondentů na změny drogové scény

Pozorujete změny na drogové scéně na Havlíčkovodsku?		
	počet respondentů	v procentech
Ano	12	75%
Ne	4	25%

Graf 12: Názor respondentů na změny drogové scény

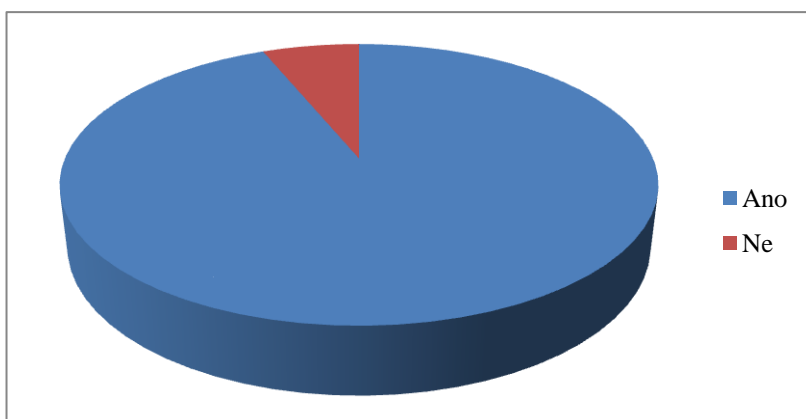

Tento graf zobrazuje názory respondentů týkající se změn drogové scény na Havlíčkovobrodsku. 75 % respondentů zaznamenalo v posledních letech vývoj drogové scény negativním směrem. To dokládají tvrzením o zvyšujících se počtech uživatelů drog.

Tabulka 16: Názor respondentů na počet závislých dětí a mladistvých na drogách

Přibývá dle Vás na Havlíčkovobrodsku závislých dětí a mladistvých na drogách?		
	počet respondentů	v procentech
Ano	15	93,75%
Ne	1	6,25%

Graf 13: Názor respondentů na počet závislých dětí a mladistvých na drogách

Graf zachycuje mínění příslušníků policie ČR s působností na Havlíčkovobrodsku týkající se nárůstu počtu dětí a mladistvých závislých na drogách, přičemž 93,75 % respondentů jeho nárůst potvrdilo. Názory týkající se příčin se však lišily. Nejčastěji zde byly uváděny exogenní příčiny (negativní vliv rodiny a vrstevníků). Dovolují si zde zveřejnit i jednu z odpovědí, která dle mého názoru má negativní vliv na vývoj drogové scény na Havlíčkovobrodsku a prezentuje nevhodný přístup k problematice: „*Sama mládež si za to může, jejich chování a mentalita.*“

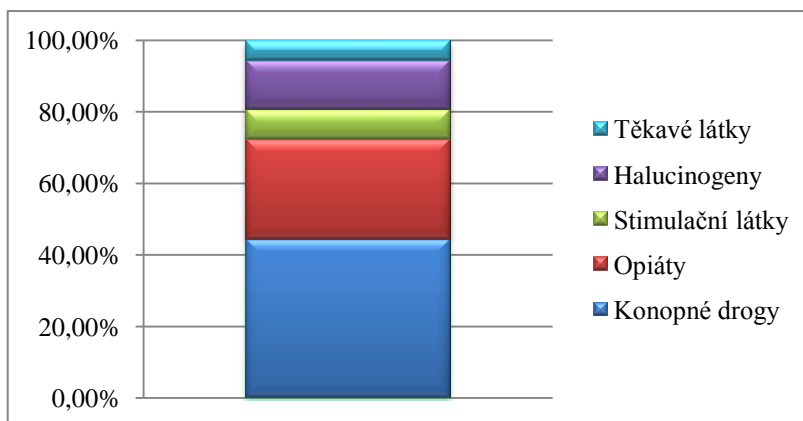
Tabulka 17: Rozšířenost jednotlivých nelegálních látek dle respondentů

Které nelegální látky se na Havlíčkovobrodsku nejčastěji objevují?		
	počet odpovědí	v procentech
Konopné látky	16	44,44%
Opiáty	10	27,78%
Stimulační látky	3	8,33%
Halucinogeny	5	13,89%
Těkavé látky	2	5,56%

U otázky zjišťující, které nelegální látky jsou dle respondentů na Havlíčkovobrodsku nejvíce rozšířeny, byla možnost výběru několika odpovědí. Jelikož

analýza by byla nepřehledná, rozhodla jsem se tabulku i graf zjednodušit a analyzovat vždy jednu možnost, proto se konečný součet odpovědí nerovná počtu respondentů.

Graf 14: Rozšířenost jednotlivých nelegálních látek dle respondentů

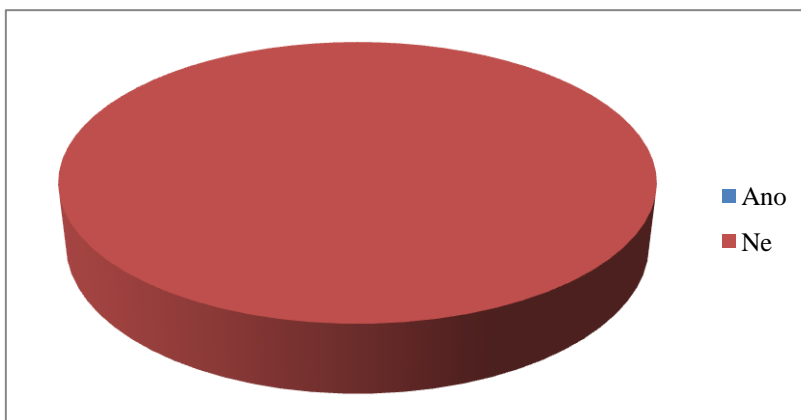

Z analýzy této otázky vyplývá, že každý z respondentů zvolil možnost konopné drogy. U dalších uváděných drog se však jejich odpovědi lišily. Druhou nejčastěji uváděnou skupinou nelegálních návykových látek byly opiáty. Zde dochází k rozporům s tvrzením člena Toxi týmu, který v našem rozhovoru uváděl, že opiáty se na Havlíčkovobrodsku téměř nevyskytují. Nabízí se zde možnost interpretace, zda respondenti nezaměnili skupiny drog – opiáty za stimulační látky, neboť ty jsou značně rozšířenější, přitom tuto možnost zvolili pouze 3 respondenti. Následně byly pětkrát uvedeny halucinogeny a dvakrát těkavé látky.

Tabulka 18: Rozšířenost nových druhů nelegálních návykových látek dle respondentů

Objevují se dle Vás na Havlíčkovobrodsku nové druhy nelegálních návykových látek? Případně takové, které se zde objevovaly jen zřídka a nyní u nich pozorujete značný nárůst?		
	počet respondentů	v procentech
Ano	0	0%
Ne	16	100%

Graf 15: Rozšířenost nových druhů nelegálních návykových látek dle respondentů

Výše uvedený graf ukazuje shodu respondentů na otázku ohledně výskytu nových druhů nelegálních látek na Havlíčkovobrodsku. Dle dotazovaných se zde neobjevují nové druhy nelegálních látek a nedošlo k nárůstu užívání takových, které se zde objevovaly jen zřídka.

Komentář k výzkumné otázce č. 3

Z výše uvedených analýz jednotlivých odpovědí vyplývá přesvědčení respondentů o negativním vývoji drogové scény na Havlíčkovobrodsku. Tvrzení dokládají zvyšující se kriminalitou a také nárůstem počtů problémových uživatelů, zvláště dětí a mladistvých. Respondenti jsou taktéž přesvědčeni o hojném výskytu konopných drog.

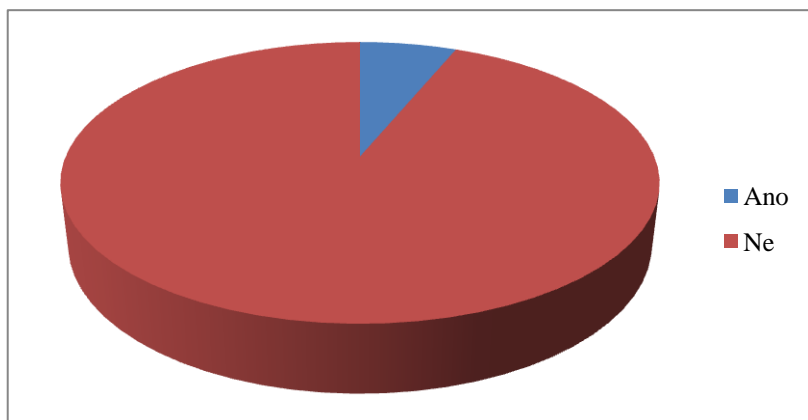
Ověření výzkumné otázky č. 4

Nabízí instituce na Havlíčkovobrodsku dle Policie ČR dostatečnou prevenci v oblasti drog?

Tabulka 19: Názor respondentů na prevenci

Je dle Vás na Havlíčkovobrodsku prováděna dostatečná prevence v oblasti drog?		
	počet respondentů	v procentech
Ano	1	6,25%
Ne	15	93,75%

Graf 16: Názor respondentů na prevenci

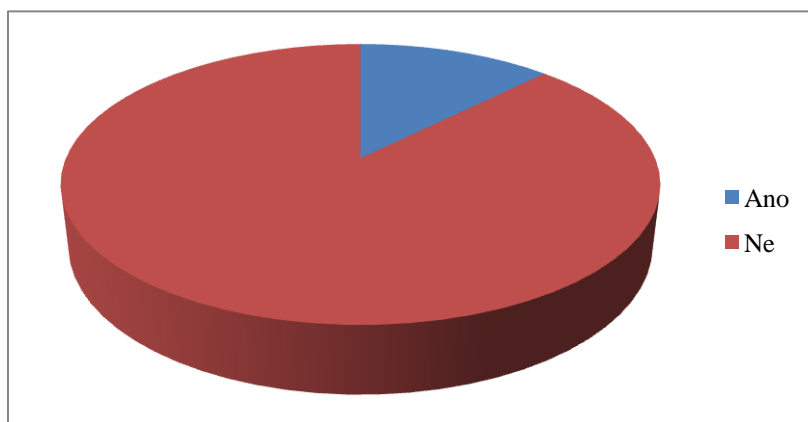

Dle grafu většina respondentů (93,75 %) pokládá prostor věnovaný prevenci na Havlíčkovobrodsku za nedostatečný. Respondenti doporučují, aby bylo věnováno více pozornosti oblasti prevence na základních a středních školách.

Tabulka 20: Centra nabízející pomoc drogově závislým osobám dle respondentů

Nachází se na Havlíčkovobrodsku centra nabízející pomoc drogově závislým osobám?		
	počet respondentů	v procentech
Ano	2	12,50%
Ne	14	87,50%

Graf 17: Centra nabízející pomoc drogově závislým osobám dle respondentů

Graf zobrazuje procentuálně odpovědi na otázku, zda se na Havlíčkovobrodsku nacházejí centra nabízející pomoc drogově závislým osobám. Pouze 12,50 % respondentů zvolilo možnost „Ano“. Svou odpověď odůvodnili činností Psychiatrické léčebny v Havlíčkově Brodě. Všichni respondenti však opomněli například činnost Oblastní charity Havlíčkův Brod, zahrnující činnost eNCéčka – Nízkoprahového centra pro děti a mládež Světlá nad Sázavou, Nízkoprahového klubu BAN! nebo také činnost Občanské poradny v Havlíčkově Brodě. Avšak zařízení nabízející sociální služby a sociální pomoc konkrétně drogově závislým osobám či problémovým uživatelům na Havlíčkovobrodsku schází.

Komentář k výzkumné otázce č. 4

Názory respondentů na otázku „*Nabízí instituce na Havlíčkovobrodsku dostatečnou prevenci v oblasti drog?*“ svědčí o nedostatečně propracovaném systému prevence. Respondenti hovoří o nutnosti rozšíření prevence na základních i středních školách. Dle analýzy odpovědí schází dostatečné povědomí veřejnosti o centrech nabízejících pomoc drogově závislým či problémovým uživatelům drog.

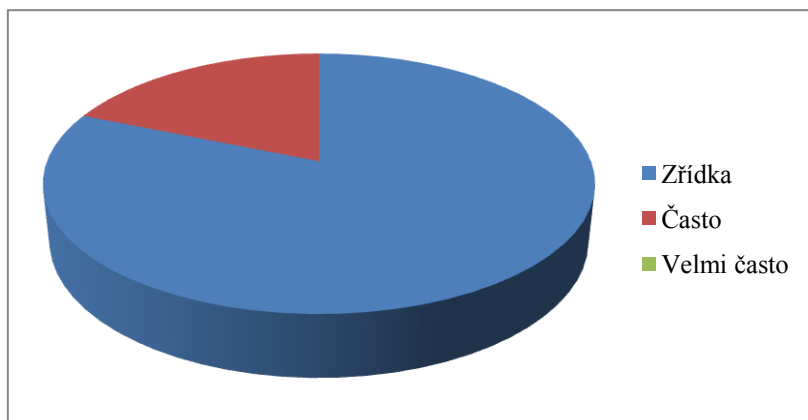
Ověření výzkumné otázky č. 5

Jak často se Policie ČR na Havlíčkovobrodsku střetává s drogovou delikvencí?

Tabulka 21: Četnost řešení drogových deliktů dle respondentů

Jak často se v rámci Vaší pracovní náplně zabýváte řešením drogových deliktů?		
	počet respondentů	v procentech
Zřídka	13	81,25%
Často	3	18,75%
Velmi často	0	0%

Graf 18: Četnost řešení drogových deliktů dle respondentů

Dle grafu znázorňujícího četnost řešení drogové delikvence příslušníky Policie ČR s působností na Havlíčkovobrodsku se 81,25 % dotazovaných s drogovou delikvencí setkává zřídka a 18,75 % respondentů často.

Komentář k výzkumné otázce č. 5

Odpovědi na otázku „*Jak často se Policie ČR na Havlíčkovobrodsku střetává s drogovou delikvencí?*“ ukázaly, že většina dotazovaných se s drogovou delikvencí setkává zřídka. V tomto případě však musíme přihlížet k již výše zmiňované komplikovanosti stanovení počtu trestných činů spáchaných pod vlivem nelegálních návykových látek.

6.1.2 Vyhodnocení výzkumného šetření

Výzkumné šetření realizované ve spolupráci s příslušníky Policie ČR s působností na Havlíčkovobrodsku potvrdilo závažnost drogové situace. Respondenti spojují drogovou scénu se zvyšující se kriminalitou. Je zde však nutné přihlížet ke složitosti určení počtu trestných činů spáchaných pod vlivem nelegálních návykových látek.

Dle výzkumného šetření nikdo z respondentů nepochybuje o snadné dostupnosti nelegálních návykových látek, což je úzce spjato s přesvědčením o nárůstu počtu problémových uživatelů, zvláště dětí a mladistvých. Toto tvrzení doplňují dotázaní policisté přesvědčením o nedostatečně propracovaném systému prevence na Havlíčkovobrodsku. Vzhledem k výsledkům výzkumného šetření navrhuji zefektivnění či případné zavedení preventivních programů na základních a středních školách a zvýšení

důrazu na tři základní principy prevence - systémovost, systematičnost a komplexnost. Nebude-li k těmto principům přihlíženo, nelze hovořit o efektivní prevenci. V souvislosti s prevencí je zapotřebí také zvýšit míru informovanosti obyvatel o možnostech pomoci problémovým uživatelům drog a závislým osobám nabízené různými institucemi.

Dle analýzy odpovědí v rámci výzkumného šetření neprošli všichni příslušníci Policie ČR s působností na Havlíčkobrodsku školením zaměřeným na problematiku drog. Nicméně jsou téměř všichni podle vlastních slov schopni rozpoznat drogově závislou osobu díky základním projevům chování a vzezření a mají rámcový přehled o drogové problematice. Rozpor s tímto tvrzením se však objevil u 3. výzkumné otázky, jež zjišťovala četnost výskytu jednotlivých skupin nelegálních návykových látek. Respondenti volili jako druhou nejčastější možnost opiáty, které se zde dle informací člena Toxi týmu takřka nevyskytují. Možnou interpretací tohoto rozporu může být záměna opiátů a stimulačních látek, jejichž nejznámější představitel (pervitin) je na Havlíčkobrodsku hojně zastoupen, a ve výzkumném šetření byl téměř opomenut. Důvodem rozporu ovšem může být i skutečné přesvědčení respondentů o hojném výskytu opiátů. Vzhledem k této nejasnosti navrhuji prohloubit a upevnit znalosti týkající se drogové problematiky příslušníků Policie ČR, které by v budoucnu mohly vést k příznivějšímu vývoji drogové scény na Havlíčkobrodsku.

6.2 Uživatelé nelegálních návykových látek a jejich postoje ke kontrolním mechanismům společnosti

Kvalitativní šetření, realizované metodou řízených interview s uživateli nelegálních návykových látek, navazuje na kvantitativní šetření. Tato část si klade za cíl zjistit subjektivní postoje uživatelů drog k instituci - Policii ČR. Navíc zjišťuje, zda uživatelé drog vnímají ve společnosti nějaké kontrolní mechanismy a hodnotí jejich postoje k nim.

Pro ověření výzkumného cíle byly stanoveny tyto otázky:

- 1) Jak uživatelé drog hodnotí práci Policie ČR?
- 2) Dostali se uživatelé drog během své „drogové kariéry“ do konfrontace s Policií ČR?
- 3) Vnímají uživatelé drog i jiné kontrolní mechanismy?

Charakteristika výzkumného šetření

Výzkumné šetření probíhalo v prosinci 2015 a v lednu 2016 metodou řízených interview. Řízené rozhovory byly vedeny tak, aby pokrývaly oblast stanovených výzkumných otázek. Cílovou skupinou, jak je již výše nastíněno, byli uživatelé nelegálních návykových látek s trvalým bydlištěm na Havlíčkobrodsku.

Spolupráce s cílovou skupinou respondentů nebyla snadná. Mnoho respondentů se nedostavilo na předem domluvenou schůzku bez omluvení. Z toho důvodu je výzkumný vzorek omezen.

V úvodu šetření byly pokládány identifikační otázky týkající se věku, dosaženého vzdělání, zkušeností s drogami a prvního kontaktu s nimi. Dále byly otázky zacíleny k samotnému výzkumnému šetření.

Výzkumného šetření se zúčastnilo 7 respondentů (5 mužů a 2 ženy) užívajících nelegální návykové látky, přičemž jejich výběr byl náhodný. Vzhledem k anonymitě dotazovaných nejsou ve výzkumném šetření uvedena jejich pohlaví a transkripce rozhovorů (viz příloha D) je vždy v mužském rodě.

Tabulka 22: Charakteristika respondentů – uživatelů drog

	Věk	Dosažené vzdělání	Zkušenosti s drogami	První kontakt s drogami
Respondent č. 1	32	střední s maturitou	marihuana, pervitin, LSD, lysohlávky, extáze, crack	15 let
Respondent č. 2	25	střední	marihuana, pervitin	15 let
Respondent č. 3	24	střední s maturitou	marihuana, pervitin, heroin	16 let
Respondent č. 4	37	střední	„asi všechno, co je v Čechách“	16 let
Respondent č. 5	41	střední	pervitin	26 let
Respondent č. 6	22	střední s maturitou	marihuana, pervitin a experimenty s ostatními dostupnými drogami	15 let
Respondent č. 7	27	střední s maturitou	marihuana, pervitin a experimenty s ostatními dostupnými drogami	14 let

6.2.1 Výsledky výzkumného šetření

Výsledky výzkumného šetření realizovaného ve spolupráci s uživateli nelegálních návykových látek jsou prezentovány níže.

Ověření výzkumné otázky č. 1

Jak uživatelé drog hodnotí práci Policie ČR?

Odpovědi na výzkumnou otázku zabývající se postoji uživatelů drog k Policii ČR se značně lišily. Z toho důvodu jsou rozděleny do tří níže uvedených skupin.

První skupinou jsou respondenti, jejichž odpovědi lze charakterizovat jako ambivalentní. Příkladem může být odpověď respondenta č. 3: „*No, že dělaj svoji práci, ne? A že ji dělaj, tak jak maj, a že je to správný, že tady ty policajti jsou, nebo ne?*“ Dotazovaní zařazení do první skupiny volili odpovědi, které považovali v rámci rozhovorů za vhodné, ačkoliv přímo nekorespondují s jejich postoji a názory.

Druhá skupina vyjadřovala nezájem o Policii ČR, anebo se vyhýbala přímým odpovědím a toto téma nechtěla dále rozebírat: „*K Polici ČR nemám žádný postoj, nezajímá mě.*“ (respondent č. 1)

Poslední skupinou jsou dotazovaní netající se negativními postoji k Policii ČR: „*To je úplně škoda slov se o ní bavit jako. Nesnáším je.*“ (respondent č. 4)

Z odpovědí nelze vyvozovat obecně platné závěry. Většina dotazovaných však dle odpovědí zaujímá k Policii ČR neutrální postoje. Při realizaci rozhovorů se k tématu nechtěli mnoho vyjadřovat a odpovědi byly velmi strohé.

V analýze této výzkumné otázky je vhodné také zmínit názor, který se během realizace rozhovorů několikrát na adresu Policie ČR opakoval: „*...moc nevědí, co se tu děje, nebo možná nechtěj vědět.*“ Dle něj nemají respondenti důvěru k této instituci, nepředstavuje pro ně autoritu a práce Policie ČR neodpovídá jejich očekáváním.

Tabulka 23: Postoje uživatelů nelegálních návykových látek k Policii ČR

Respondenti prezentující ambivalentní postoj	Respondenti prezentující neutrální postoj	Respondenti prezentující negativní postoj
respondent č. 3	respondent č. 1 respondent č. 2 respondent č. 5 respondent č. 6	respondent č. 4 respondent č. 7

Ověření výzkumné otázky č. 2

Dostali se drogově závislí během své „drogové kariéry“ do konfrontace s Policií ČR?

Výzkumná otázka zjišťující, zdali se uživatelé nelegálních návykových látek během své „drogové kariéry“ dostali do konfrontace s Policií ČR, ukazuje pouze jednu přímou konfrontaci. V některých případech dotazovaní připouštějí konfrontace, ty však nejsou spojeny s drogovou problematikou, a proto zde nejsou zmiňovány.

Jedinou konfrontaci s Policií ČR v oblasti drogové problematiky zmiňuje respondent č. 2, který však záhy dodává, že byl pouze v nesprávný čas na nesprávném místě. Situace se týkala policejního zásahu proti výrobcí a distributorovi pervitinu na Havlíčkovobrodsku. *„Když jsem to tam viděl poprvý, tak jsem si říkal, že to bude jednou velký, a že u toho nechci rozhodně být. Bohužel jsem byl.“* Navzdory této skutečnosti charakterizuje zkušenost jako pozitivní a dle vlastních slov se z ní ponaučil: *„...to jsem se fakt bál. Hlavně že se to dozvěděl doma, v práci. Prostě spíš tak mi to došlo, že mi to za to nestojí.“*

Dle analýzy odpovědí si uživatelé drog ve valné většině nepřipouštějí rizika v podobě trestných sankcí, jež vyplývají z účasti na drogové scéně.

Tabulka 24: Uživatelé nelegálních návykových látek a konfrontace s Policií ČR v rámci jejich drogové kariéry

Respondenti mající zkušenost s konfrontací s Policií ČR v rámci jejich drogové kariéry	Respondenti nemající zkušenost s konfrontací s Policií ČR v rámci jejich drogové kariéry
respondent č. 2	respondent č. 1 respondent č. 3 respondent č. 4 respondent č. 5 respondent č. 6 respondent č. 7

Ověření výzkumné otázky č. 3

Vnímají uživatelé drog ve společnosti i jiné kontrolní mechanismy?

Výzkumná otázka zjišťující, zda uživatelé nelegálních návykových látek vnímají ve společnosti i jiné kontrolní mechanismy, se střetla s komplikacemi, respondenti totiž nerozuměli jejímu ústřednímu pojmu – kontrolní mechanismy. Z tohoto důvodu byla otázka zúžena především na vliv rodiny a svědomí ve vztahu k jejich drogové kariéře.

Vztah rodiny a drogové kariéry respondentů

V oblasti vlivu rodiny ve vztahu k drogové kariéře jsou dotazovaní rozděleni do dvou níže charakterizovaných skupin. První skupinu tvoří ti, kteří užívání drog před rodinou tají, a do druhé skupiny jsou zařazeni respondenti, u nichž rodina ví o užívání drog.

Do první skupiny jsou začleněni i ti respondenti, u nichž rodiny vědí o užívání marihuany, neboť k této droze je všeobecně ve společnosti značná míra tolerance, což potvrzují i Ray a Ksir (1996). Dle nich je marihuana často mylně považována za relaxační látku, a jsou opomíjena rizika jejího užívání. První skupina respondentů nejčastěji zmiňovala obavy ze zklamání nejbližších v případě rozpoznání užívání pervitinu a jiných druhů drog: „*To, že hulim, to doma vědí, no ale tohle, to bych je zklamal.*“ (respondent č. 2) U první skupiny se potvrdilo, že rodina představuje kontrolní mechanismus vzhledem k jejich drogové kariéře. Navzdory tomu nikdo neuvažuje o abstinenci, aby nedošlo k výše zmiňovanému zklamání svých nejbližších.

Druhou skupinu respondentů, u kterých rodiny vědí o jejich užívání drog, lze dále rozčlenit na ty, jimž jejich rodiny pomohly při překonávání drogové závislosti, a uživatele, u nichž nedošlo k žádné zmíněné změně v oblasti braní drog.

Ti, u nichž rodiny vědí o užívání drog, často zmiňují, že právě rodina byla motivací a podporou při abstinenci či případném omezování konzumace drog: „*Ty mě z toho tenkrát vytáhli. Byli mi oporou. Kdyby mi tenkrát nesebrali byt na Mělníku a neodvezli mě sem, tak nevím jak bych dopad. Byly to těžké časy a sem rád, že je to pryč.*“ (respondent č. 3) Stejně jako u předchozí skupiny i zde je rodina vnímána dotazovanými jako kontrolní mechanismus ve vztahu k jejich drogové kariéře.

Poslední skupinu tvoří ti, o nichž rodiny vědí, že drogy užívají, avšak tento fakt nezměnil jejich postoje vzhledem k drogové kariéře.

Tabulka 25: Uživatelé drog a rodina

Respondenti, u nichž rodiny neví o užívání drog	Respondenti, u nichž rodiny ví o užívání drog	
	Respondenti, které rodina podpořila při abstinenci či případném omezování konzumace drog	Respondenti, u kterých nedošlo k žádné zmíněné změně ve vztahu k drogám
respondent č. 1 respondent č. 2 respondent č. 5 respondent č. 7	respondent č. 4 respondent č. 6	respondent č. 3

Vztah svědomí a drogové kariéry respondentů

V otázce vztahu svědomí a drogové kariéry si většina respondentů připouští výčitky svědomí a uvědomuje si, že to, co dělá, není správné. Pouze jediný z dotazovaných nikdy neměl výčitky svědomí ve vztahu ke své drogové kariéře: „*Moje svědomí je čistý jak okvěť bílý lilie. ... to bych je asi jinak nebral, ne?*“ (respondent č. 7) V tomto případě lze polemizovat, zda tímto způsobem skutečně vnímá svou drogovou kariéru, či jde o postoj, kterým si chrání své svědomí.

Dle analýzy odpovědí je závislost respondentů na drogách, případně chťič silnější než svědomí a vlastní vůle. Připouštějí si, že užívání drog není správné, a navzdory všem rizikům plynoucím z tohoto chování v něm pokračují: „*...droga ti nikdy nic nedá, vždycky jen bere, se koukni na mě.*“ (respondent č. 6) U mnohých z nich lze hovořit o určitém životním stylu, který si bez drog nedovedou představit.

Tabulka 26: Uživatelé drog a morální kontrola

Respondenti, kteří si připouštějí výčitky svědomí ve vztahu k jejich drogové kariéře	Respondenti, kteří si nepřipouštějí výčitky svědomí ve vztahu k jejich drogové kariéře
respondent č. 1 respondent č. 2 respondent č. 3 respondent č. 4 respondent č. 5 respondent č. 6	respondent č. 7

6.2.2 Vyhodnocení výzkumného šetření

Dle výzkumného šetření realizovaného ve spolupráci s uživateli drog přišla většina z nich do kontaktu s nelegálními návykovými látkami v období adolescence. Tento poznatek koresponduje jednak s odbornou literaturou, kdy například Dryfoos uvádí, že až 50 % adolescentů má během dospívání zkušenost alespoň s jednou z forem rizikového chování (1990, in Sobotková a kol., 2014), a taktéž s přesvědčením příslušníků Policie ČR s působností na Havlíčkovobrodsku. V souvislosti s tím se potvrzuje nezbytnost již výše zmiňovaného návrhu na zefektivnění či případné zavedení preventivních programů na základních a středních školách.

Výzkumné šetření zjišťující postoje uživatelů drog k instituci Policie ČR ukázalo, že většina dotazovaných nevnímá tuto instituci jako autoritu a vyjadřuje k ní neutrální postoje. Navíc někteří pochybují o schopnostech policistů orientovat se v drogové problematice, což na Policii ČR u této skupiny vrhá neblahý stín. Zároveň většina uživatelů nelegálních návykových látek nevnímá rizika sankcí plynoucí z účasti na drogové scéně. Tyto postoje, hodnoty a styl uvažování pramení dle mého názoru z užívání drog. Lze zde nalézt také korelace s tvrzením Krause (2014), který uvádí, že atmosféra dnešní společnosti je zasažena egoismem, a stává se vhodným prostředím pro deviantní jednání.

Dle výzkumného šetření je pro mnohé uživatele nelegálních drog rodina jednou z mála institucí, u níž si uvědomují její důležitou roli v životě. Rodinu vnímají jako kontrolní mechanismus vzhledem k drogové kariéře. Uvědomují si zklamání svých

nejbližších pramenicích z případného odhalení. Ale i zde se nacházejí určité odchylky, které se mohou odvíjet od funkčnosti dané rodiny. Například Kraus (2014) uvádí, že patologické prostředí v rodině je pro jedince jedním z velkých rizik vzniku sociálních deviací a delikvence, na čemž se ovšem podílí řada faktorů. Ty však nejsou v práci zkoumány, a proto ani blíže specifikovány. Nicméně příčiny sociálních deviací a delikvence nelze zúžit pouze na rodinu, je zapotřebí na ně pohlížet skrze bio-psycho-sociální model, přičemž Radimecký a kol. (2007) rozšiřuje tento model na bio-psycho-socio-spirituální. V kontextu s výše zmíněnými výsledky výzkumného šetření navrhuji zaměřit se na míru informovanosti široké veřejnosti, zejména pak rodičů v problematice drog, neboť význam včasného rozpoznání problémů s návykovou látkou je zásadní. Bohužel v praxi dochází ke včasné intervenci velmi zřídka.

Mimo rodinu byli uživatelé drog tázáni také na oblast morální kontroly. Dle odpovědí si respondenti připouštějí selhání z důvodu užívání nelegálních drog, avšak jejich morální kontrola není příliš účinná a v užívání drog pokračují.

7. Návrh preventivních opatření na Havlíčkovobrodsku

Závěry výzkumných šetření poukazují na nezbytnost opatření, jež by v budoucnu přispěla k příznivějšímu vývoji a korigování drogové scény na Havlíčkovobrodsku. Ve výše uvedené kapitole nastiňuji možná opatření, která rozvíjím v této kapitole.

1. Zefektivnění či případné zavedení preventivních programů na základních a středních školách

Prvním bodem z navrhovaných preventivních opatření je zefektivnění či případné zavedení preventivních programů na základních a středních školách na Havlíčkovobrodsku. Tento bod vychází z tvrzení Richtera (2005), že školní prostředí a vzdělávání je obecně považováno za efektivní formu pro drogovou prevenci, neboť školy navštěvuje většina dětí a dospívajících. Školy díky tomu mají unikátní pozici. Dle výsledků šetření není školní prevenci na Havlíčkovobrodsku věnován dostatečný prostor. Je zapotřebí poskytnout této problematice na školách více pozornosti. Zároveň nesmí být opomíjeny základní principy efektivní prevence, a to systémovost, systematičnost a dlouhodobost.

2. Zvýšení míry informovanosti široké veřejnosti a zejména rodičů v oblasti drogové problematiky

Tento bod navrhovaných opatření úzce souvisí s již výše zmiňovanými základními principy efektivní prevence, zejména se systémovostí. Systémovostí v rámci prevence se rozumí soulad mezi institucemi, čemuž musí napomáhat jak legislativa, média, tak i celková atmosféra ve společnosti. Navíc odborná literatura upozorňuje, že v případě užívání drog dětmi a mladistvými často chybí včasná intervence ze strany rodiny, což je způsobeno zvláště nedostatečnými znalostmi o účincích a rizicích užívání nelegálních návykových látek. Z tohoto důvodu by bylo vhodné zapojovat rodiče žáků do školních preventivních programů. To by v optimálním případě mohlo vést k prohloubení vztahů mezi rodiči a dětmi i mezi školou a rodinou. Následně by bylo vytvářeno nejen zdravé klima ve školním prostředí, ale i ve společnosti.

3. Zvýšení informovanosti veřejnosti o možnostech pomoci problémovým uživatelům drog a závislým osobám na Havlíčkovobrodsku v rámci neziskových organizací

Další bod opět úzce souvisí se systémovostí prevence. Jedná se o zvýšení informovanosti veřejnosti o možnostech pomoci problémovým uživatelům drog a závislým osobám na Havlíčkovobrodsku prostřednictvím neziskových organizací. Výzkumné šetření naznačilo, že ačkoliv jsou na Havlíčkovobrodsku zřízena centra, kam se mohou obrátit drogově závislí či problémoví uživatelé drog, není o nich dostatečné povědomí veřejnosti.

Jednou z vhodných forem zlepšování informovanosti o existujících neziskových organizacích se v tomto případě jeví distribuce informačních letáčků na veřejných místech – ve zdravotních střediscích, na úřadech atd. Dle mého názoru by i tento bod navrhovaných preventivních opatření mohl do budoucna přispět k příznivějšímu vývoji situace v rámci drogové problematiky na Havlíčkovobrodsku.

4. Prohlubování a upevňování znalostí v oblasti drogové problematiky příslušníků Policie ČR

Posledním bodem z navrhovaných preventivních opatření je prohlubování a upevňování znalostí týkajících se drogové problematiky příslušníků Policie ČR s působností na Havlíčkovobrodsku. Úvodem tohoto bodu chci zdůraznit, že dle mého názoru se nedostatky netýkají pouze příslušníků Policie ČR. Mé návrhy vychází z výzkumného šetření, v němž byli respondenty, a proto jsou zde zmiňováni. Tento bod se opírá o jisté nesrovnalosti v rámci výzkumného šetření, které jsou uvedeny výše.

S ohledem na význam preventivní činnosti příslušníků Policie ČR navrhuji pravidelné prohlubování a upevňování znalostí v oblasti drogové problematiky. Vhodnou formou této činnosti se jeví pravidelné workshopy, které by mohly vést ke zkvalitnění poznatků v dané problematice a následně i k regulaci drogové scény na Havlíčkovobrodsku.

Závěr

Bakalářská práce pojednává o problematice zneužívání nelegálních návykových látek na Havlíčkovobrodsku. Prezentuje postoje a názory příslušníků policie ČR k problematice drog a vyhodnocuje míru jejich informovanosti. Neopomíjí ani otázku prevence a nabízí možná řešení. Zároveň hodnotí názory uživatelům drog na činnost Policie ČR v rámci drogové scény. Mimo to představuje kontrolní mechanismy společnosti z pohledu uživatelů nelegálních návykových látek.

Teoretická část práce definuje pojem droga a podává přehled o jednotlivých skupinách nelegálních návykových látek. Prezentuje vývoj drogové problematiky z pohledu jednotlivých látek a neopomíjí vývojová stádia jejich užíváním ani informace týkající se protidrogové politiky v České republice, tak aby ji blíže specifikovala.

Empirická část, složená z tabulek a jejich grafických vyjádřeních následně doplněných o komentáře, vychází z kvantitativního šetření realizovaného ve spolupráci s příslušníky Policie ČR. Celá problematika je doplněna o názory uživatelů drog.

Výzkumné šetření realizované ve spolupráci s příslušníky Policie ČR s působností na Havlíčkovobrodsku potvrdilo závažnost drogové situace. Respondenti spojují drogovou scénu se zvyšující se kriminalitou. Zde je však nutné přihlížet ke složitosti určení počtu trestných činů spáchaných pod vlivem nelegálních návykových látek. Dle výzkumného šetření nikdo z respondentů nepochybuje o snadné dostupnosti nelegálních návykových látek. Jsou přesvědčeni o nárůstu počtu problémových uživatelů, zvláště dětí a mladistvých. Zároveň dotázaní policisté hovoří o nedostatečně propracovaném systému prevence na Havlíčkovobrodsku.

Výzkumné šetření zjišťující postoje uživatelů drog k instituci Policie ČR ukázalo, že většina dotazovaných nevnímá tuto instituci jako autoritu a vyjadřuje k ní neutrální postoje. Navíc někteří pochybují o schopnostech policistů orientovat se v drogové problematice, což na Policii ČR u této skupiny vrhá neblahý stín. Zároveň většina uživatelů nelegálních návykových látek nevnímá rizika sankcí plynoucích z účasti na drogové scéně.

Lze se domnívat, že drogová scéna na Havlíčkovobrodsku je ovlivněna snadnou dostupností nelegálních návykových látek, nedůsledným dodržováním legislativy a též nedostačující prevencí. Ze získaných výsledků prezentujících znepokojující poznatky nelze vyvozovat obecně platné závěry. Avšak dle mého názoru výsledky práce

a zejména navrhovaná opatření mohou přispět k příznivějšímu vývoji a regulaci drogové scény na Havlíčkovobrodsku.

Použitá literatura

1. CSÉMY, Ladislav. CHOMYNOVÁ, Pavla a kol. *Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD): Výsledky průzkumu v České republice v roce 2003*. Praha: Úřad vlády ČR. 2006. 120 s. ISBN 80-86734-94-3
2. CSÉMY, Ladislav. CHOMYNOVÁ, Pavla. SADÍLEK, Peter. *Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD): Výsledky průzkumu v České republice v roce 2007*. Praha: Úřad vlády ČR. 2009. 171 s. ISBN 978-80-87041-94-9
3. FISCHER, Slavomil. ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: Analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. Praha: Grada, 2009. 218 s. ISBN 978-80-247-2781-3
4. CHOMYNOVÁ, Pavla (ed.). *Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD): Výsledky průzkumu v České republice v roce 2011*. Praha: Úřad vlády ČR. 2014. 214 s. ISBN 978-80-7440-101-5
5. CHOMYNOVÁ, Pavla. GROHMANNOVÁ, Kateřina. *Zaostřeno na drogy*. Praha: Úřad vlády České republiky. Listopad 2015. Roč. 13, č. 5. ISSN 2336-8241
6. ILLES, Tom. *Děti a drogy*. 2. upr. vyd. Praha: ISV nakladatelství, 2002. 55 s. ISBN 80-85866-50-1
7. KALINA, Kamil a kol. *Drogy a drogové závislosti: Mezioborový přístup 1*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003a. 319 s. ISBN 80-86734-05-6
8. KALINA, Kamil a kol. *Drogy a drogové závislosti: Mezioborový přístup 2*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003b. 343 s. ISBN 80-86734-05-6
9. KAYSOVÁ, Miroslava. Kouření cigaret a další formy rizikového chování adolescentů. *Československá psychologie*. Praha: Psychologický ústav AV ČR, 2003. Roč. 47, č. 1., s. 56–64. ISSN 0009-062X
10. KIŠŠOVÁ, Lucie (ed.). *Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 – 2018*. Praha: Úřad vlády ČR, 2011. 56 s. ISBN 978-80-7440-045-2
11. KRAUS, Blahoslav. HRONCOVÁ, Jolana a kol. *Sociální patologie*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2007. 352 s. ISBN 978-80-7041-896-3
12. KRAUS, Blahoslav. *Společnost, rodina a sociální deviace*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. 157 s. ISBN 978-80-7435-411-3

13. MARÁDOVÁ, Eva. *Prevence závislostí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. 28 s. ISBN 80-86991-70-9
14. MATOUŠKOVÁ, Ingrid. *Aplikovaná forenzní psychologie*. Praha: Grada, 2013. s. 30–38. ISBN 978-80-247-4580-0
15. MIOVSKÝ, Michal a kol. *Primární prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Sdružení SCAN, Univerzita Karlova & Togga, 2010. 253 s. ISBN 978-80-87258-47-7
16. MIOVSKÝ, Michal a kol. *Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy*. Praha: Univerzita Karlova & Togga, 2012. 100 s. ISBN 978-80-87258-74-3
17. MRAVČÍK, Viktor (ed.). *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2002*. Praha: Úřad vlády ČR, 2003. 123 s. ISBN 80-86734-06-4
18. MRAVČÍK, Viktor (ed.). *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2003*. Praha: Úřad vlády ČR, 2004. 85 s. ISBN 80-86734-25-0
19. MRAVČÍK, Viktor (ed.). *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2004*. Praha: Úřad vlády ČR, 2005. 103 s. ISBN 80-86734-59-5
20. MRAVČÍK, Viktor (ed.). *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2005*. Praha: Úřad vlády ČR, 2006. 98 s. ISBN 80-86734-99-4
21. MRAVČÍK, Viktor (ed.). *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2006*. Praha: Úřad vlády ČR, 2007. 114 s. ISBN 978-80-87041-22-2
22. MRAVČÍK, Viktor (ed.). *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2007*. Praha: Úřad vlády ČR, 2008. 135 s. ISBN 978-80-87041-46-8
23. MRAVČÍK, Viktor (ed.). *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2008*. Praha: Úřad vlády ČR, 2009. 123 s. ISBN 978-80-87041-99-4
24. MRAVČÍK, Viktor (ed.). *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2009*. Praha: Úřad vlády ČR, 2010. 148 s. ISBN 978-80-7440-034-6

25. MRAVČÍK, Viktor (ed.). *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2010*. Praha: Úřad vlády ČR, 2011. 160 s. ISBN 978-80-7440-056-8
26. MRAVČÍK, Viktor (ed.). *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2011*. Praha: Úřad vlády ČR, 2012. 174 s. ISBN 978-80-7440-067-4
27. MRAVČÍK, Viktor (ed.). *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2012*. Praha: Úřad vlády ČR, 2013. 145 s. ISBN 978-80-7440-077-3
28. MRAVČÍK, Viktor (ed.). *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2013*. Praha: Úřad vlády ČR, 2014. 193 s. ISBN 978-80-7440-109-1
29. MRAVČÍK, Viktor (ed.). *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2014*. Praha: Úřad vlády ČR, 2015. 217 s. ISBN 978-80-7440-134-3
30. NEŠPOR, Karel. *Jak poznat účinky drog a jaká mají rizika*. Praha: Státní zdravotní ústav, 1997. 16 s. ISBN 80-7071-079-9
31. NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost*. 2. upr. vyd. Praha: Portál, 2003. 151 s. ISBN 80-7178-831-7
32. NEŠPOR, Karel. CSÉMY, Ladislav. *Léčba a prevence závislostí: příručka pro praxi*. Praha: Psychiatrické centrum, 1996, 199 s. ISBN 80-85121-52-2
33. NEŠPOR, Karel. CSÉMY, Ladislav. „Průchozí“ drogy: *Co by měli vědět rodiče a další dospělí, kteří se starají o děti a dospívající*. Praha: Fortuna, 2002. 28 s. ISBN 80-7071-198-1
34. NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. 1. vyd. Praha: KLP - Koniasch Latin Press a Livingstone, 1997. 348 s. ISBN 80-85917-36-X
35. RADIMECKÝ, Josef a kol. *Úvod do Adiktologie: učební podklady ke kurzu*. Praha: Centrum adiktologie, 2007. 59 s. ISBN 978-80-239-9960-0
36. RAY, Oakley., KSIR, Charles. *Drugs, society and human behavior*. 7. vyd. Boston: McGraw-Hill, 1996. 462 s. ISBN 0-8151-7116-1

37. RICHTER, Jiří (ed.). *Jak ve škole vytvořit zdravější prostředí: příručka o efektivní školní drogové prevenci*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2005. 156 s. ISBN 80-86734-38-2.
38. SOBOTKOVÁ NIELSEN, Veronika a kol. *Rizikové a antisociální chování v adolescenci*. Praha: Grada, 2014. 147 s. ISBN 978-80-247-4042-3
39. ŠTABLOVÁ, Renata a kol. *Drogy, kriminalita a prevence*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 1997. 214 s. ISBN 80-85981-64-5
40. ZÁBRANSKÝ, Tomáš. *Drogová epidemiologie*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. 95 s. ISBN 80-244-0709-4

Elektronické zdroje

1. Protidrogová politika. *Vláda České republiky*. [online]. 2009 – 2016 [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/protidrogova-politika-72746/>
2. Charakteristika kraje. *Český statistický úřad*. [online]. 4.1.2016 [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xj/charakteristika_kraje
3. Charakteristika okresu Havlíčkův Brod. *Český statistický úřad*. [online]. 5.6.2012 [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xj/charakteristika_kraje
4. Kontaktní a poradenské centrum. *SPEKTRUM*. [online]. 2014 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.spektrum.kolping.cz/kontaktnicentrum/index.aspx>
5. KVĚTENSKÁ, Daniela. Protidrogová prevence. *Policie České republiky*. [online]. 2015 [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/protidrogova-prevence-800744.aspx>

Další zdroje

1. HYNKOVÁ, Barbora. NOVÁČKOVÁ, Petra. *Závěrečná zpráva o realizaci terénního programu a programů primární prevence ve Světlé nad Sázavou v roce 2015*. Žďár nad Sázavou: SPEKTRUM – Kontaktní a poradenské centrum v oblasti drogové problematiky, 2015.
2. HYNKOVÁ, Barbora. *Závěrečná zpráva o realizaci terénního programu pro uživatele drog v Havlíčkově Brodě za rok 2015*. Žďár nad Sázavou:

SPEKTRUM – Kontaktní a poradenské centrum v oblasti drogové problematiky,
2016.

3. JELÍNKOVÁ, Kristýna. *Postoje adolescentů k užívání drog*. Hradec Králové:
Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2015. Bakalářská práce

Seznam tabulek

Tabulka 1: ESPAD – užívání konopných látek	16
Tabulka 2: ESPAD – užívání pervitinu	17
Tabulka 3: ESPAD – užívání extáze	19
Tabulka 4: ESPAD – užívání LSD a jiných halucinogenů	20
Tabulka 5: ESPAD – užívání heroinu	22
Tabulka 6: Vývoj počtu problémových uživatelů	23
Tabulka 7: Pilíře a hlavní cíle protidrogové politiky v ČR.....	28
Tabulka 8: Vybrané ukazatele Havlíčkobrodska	34
Tabulka 9: Složení respondentů – příslušníků Policie ČR	43
Tabulka 10: Absolvování školení týkající se drogové problematiky v rámci služby u Policie ČR	44
Tabulka 11: Názor respondentů na znalost drogové problematiky	45
Tabulka 12: Kontakt respondentů s osobami závislými na drogách	47
Tabulka 13: Názor respondentů na dostupnost nelegálních návykových látek ..	48
Tabulka 14: Názor respondentů na drogovou scénu.....	48
Tabulka 15: Názor respondentů na změny drogové scény	49
Tabulka 16: Názor respondentů na počet závislých dětí a mladistvých na drogách.....	50
Tabulka 17: Rozšířenost jednotlivých nelegálních látek dle respondentů.....	51
Tabulka 18: Rozšířenost nových druhů nelegálních návykových látek dle respondentů	52
Tabulka 19: Názor respondentů na prevenci	53
Tabulka 20: Centra nabízející pomoc drogově závislým osobám dle respondentů	54
Tabulka 21: Četnost řešení drogových deliktů dle respondentů.....	55
Tabulka 22: Charakteristika respondentů – uživatelů drog	59
Tabulka 23: Postoje uživatelů nelegálních návykových látek k Policii ČR	60
Tabulka 24: Uživatelé nelegálních návykových látek a konfrontace s Policií ČR v rámci jejich drogové kariéry	61
Tabulka 25: Uživatelé drog a rodina	63
Tabulka 26: Uživatelé drog a morální kontrola	64

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj prevalence užívání konopných látek	15
Graf 2: Vývoj prevalence užívání pervitinu	17
Graf 3: Vývoj prevalence užívání extáze.....	19
Graf 4: Vývoj prevalence užívání LSD	20
Graf 5: Vývoj prevalence užívání heroínu.....	21
Graf 6: Složení respondentů – příslušníků Policie ČR	44
Graf 7: Absolvování školení týkající se drogové problematiky v rámci služby u Policie ČR	45
Graf 8: Náзор respondentů na znalost drogové problematiky	46
Graf 9: Kontakt respondentů s osobami závislými na drogách	47
Graf 10: Náзор respondentů na dostupnost nelegálních návykových látek.....	48
Graf 11: Náзор respondentů na drogovou scénu	49
Graf 12: Náзор respondentů na změny drogové scény	50
Graf 13: Náзор respondentů na počet závislých dětí a mladistvých na drogách	51
Graf 14: Rozšířenost jednotlivých nelegálních látek dle respondentů	52
Graf 15: Rozšířenost nových druhů nelegálních návykových látek dle respondentů	53
Graf 16: Náзор respondentů na prevenci	54
Graf 17: Centra nabízející pomoc drogově závislým osobám dle respondentů .	54
Graf 18: Četnost řešení drogových deliktů dle respondentů.....	56

Seznam příloh

Příloha A – Dotazník k bakalářské práci

Příloha B – Ukázka vyplněného dotazníku

Příloha C – Ukázka vyřazeného dotazníku

Příloha D – Transkripce rozhovorů

Příloha A

Dotazník k bakalářské práci na téma „Drogová scéna na Havlíčkovodsku“

Pokyny pro vyplnění dotazníku:

V dotazníku zakroužkujte vždy jednu odpověď, která je Vám nejbližší (u otázky č. 7 lze zvolit více možností). V dotazníku také naleznete otázky, které žádají odůvodnění Vašeho názoru, prosím o jejich řádné vyplnění.

Pozn.: Tento dotazník je anonymní a slouží výhradně pro potřeby výzkumu bakalářské práce. Žádám Vás tedy o pravdivé a co nejpřesnější vyplnění.

Bc. Kristýna Jelínková, studentka 3. ročníku Sociální patologie a prevence
Univerzita Hradec Králové

Pohlaví:

- a) Muž
- b) Žena

Doplňte prosím Vaší hodnost:

Doplňte prosím místo Vaší působnosti:

Jak dlouho u Policie ČR sloužíte?

- a) 0-5 let
- b) 5-15 let
- c) 15 let a více

1. Prošel/ Prošla jste školením u Policie ČR, které se týkalo drogové problematiky?

- a) Ano
- b) Ne

2. Jak často se v rámci Vaší pracovní náplně zabýváte řešením drogových deliktů?

- a) Zřídka
- b) Často
- c) Velmi často

3. Poznáte dle Vás drogově závislou osobu?

- a) Ano
- b) Ne

Pokud jste odpověděl(a) ano, napište dle, kterých rysů:

.....
.....
.....

4. Setkáváte se na Havlíčkovodsku s osobami závislými na drogách?

- a) Ano, zřídka
- b) Ano, často
- c) Ne

5. Pozorujete změny na drogové scéně na Havlíčkovodsku?

- a) Ano
- b) Ne

Pokud jste odpověděl(a) ano, prosím o odůvodnění Vaší kladné odpovědi:

.....
.....
.....

6. Přibývá dle Vás na Havlíčkovodsku závislých dětí a mládeže na drogách?

- a) Ano
- b) Ne

Pokud jste odpověděl(a) ano, uveďte prosím Váš názor, proč tomu tak je:

.....

.....

7. Které nelegální látka se na Havlíčkovodsku nejčastěji objevují? Lze zvolit i více odpovědí

- a) Konopné drogy
- b) Opiáty
- c) Stimulační látky
- d) Halucinogeny
- e) Těžké látky

Lze zvolit i více odpovědí

8. Objevují se dle Vás na Havlíčkovodsku nové druhy nelegálních návykových látek? Případně takové, které se zde objevovaly jen zřídka a nyní u nich pozorujete značný nárůst?

- a) Ano
- b) Ne

Pokud jste odpověděl(a) ano napište prosím, které látky:

.....

.....

9. Myslíte si, že je na Havlíčkovodsku obtížné sehnat nelegální návykové látky?

- a) Ano
- b) Ne

Svůj názor prosím odůvodněte:

.....

.....

10. Je dle Vás na Havlíčkovodsku prováděna dostatečná prevence v oblasti drog?

- a) Ano
- b) Ne

Svůj názor prosím odůvodněte:

.....

.....

11. Spatřujete drogovou problematiku na Havlíčkovodsku jako vážný problém?

- a) Ano
- b) Ne

Svůj názor prosím odůvodněte:

.....

.....

12. Nachází se na Havlíčkovodsku centra nabízející pomoc drogově závislým osobám?

- a) Ano
- b) Ne

Pokud jste odpověděl(a) ano napište prosím, která:

.....

.....

Příloha B

Dotazník k bakalářské práci na téma „Drogová scéna na Havlíčkovodsku“

Pokyny pro vyplnění dotazníku:

V dotazníku zakroužkujte vždy jednu odpověď, která je Vám nejbližší (u otázky č. 7 lze zvolit více možností). V dotazníku také naleznete otázky, které žádají odůvodnění Vašeho názoru, prosím o jejich řádné vyplnění.

Pozn.: Tento dotazník je anonymní a slouží výhradně pro potřeby výzkumu bakalářské práce. Žádám Vás tedy o pravdivé a co nejpečlivější vyplnění.

Bc. Kristýna Jelínková, studentka 3. ročníku Sociální patologie a prevence
Univerzita Hradec Králové

Pohlaví:

- a) Muž
 b) Žena

Doplňte prosím Vaši hodnost: právní

Doplňte prosím místo Vaší působnosti: OPP Světlá nad Sázavou

Jak dlouho u Policie ČR sloužíte?

- a) 0-5 let
 b) 5-15 let
c) 15 let a více

1. Prošel/ Prošla jste školením u Policie ČR, které se týkalo drogové problematiky?

- a) Ano
 b) Ne

2. Jak často se v rámci Vaší pracovní náplně zabýváte řešením drogových deliktů?

- a) Zřídka
b) Často
c) Velmi často

3. Poznáte dle Vás drogově závislou osobu?

- a) Ano
b) Ne

Pokud jste odpověděl(a) ano, napište dle, kterých rysů:

chování, zvláštní osoby

4. Setkáváte se na Havlíčkovodsku s osobami závislými na drogách?

- a) Ano, zřídka
 b) Ano, často
c) Ne

5. Pozorujete změny na drogové scéně na Havlíčkovodsku?

- a) Ano
b) Ne

Pokud jste odpověděl(a) ano, prosím o odůvodnění Vaší kladné odpovědi:

Více osob užívajících drogy

6. Přibývá dle Vás na Havlíčkovodsku závislých dětí a mládeže na drogách?

- a) Ano
- b) Ne

Pokud jste odpověděl(a) ano, uveďte prosím Váš názor, proč tomu tak je:

čítají zapadnout do nějaké party, kde se drogu užívá a tím pádem začnou užívat

7. Které nelegální látky se na Havlíčkovodsku nejčastěji objevují? Lze zvolit i více odpovědí

- a) Konopné drogy
- b) Opiáty
- c) Stimulační látky
- d) Halucinogeny
- e) Těkavé látky

Lze zvolit i více odpovědí

8. Objevují se dle Vás na Havlíčkovodsku nové druhy nelegálních návykových látek? Případně takové, které se zde objevovaly jen zřídka a nyní u nich pozorujete značný nárůst?

- a) Ano
- b) Ne

Pokud jste odpověděl(a) ano napište prosím, které látky:

.....

9. Myslíte si, že je na Havlíčkovodsku obtížné sehnat nelegální návykové látky?

- a) Ano
- b) Ne

Svůj názor prosím odůvodněte:

v dnešní době se dá sehnat všude všude

10. Je dle Vás na Havlíčkovodsku prováděna dostatečná prevence v oblasti drog?

- a) Ano
- b) Ne

Svůj názor prosím odůvodněte:

vytáhnou se do školách se prevence provádí dostatečně

11. Spatřujete drogovou problematiku na Havlíčkovodsku jako vážný problém?

- a) Ano
- b) Ne

Svůj názor prosím odůvodněte:

s drogami je velký problém - nárůst kriminality

12. Nachází se na Havlíčkovodsku centra nabízející pomoc drogově závislým osobám?

- a) Ano
- b) Ne

Pokud jste odpověděl(a) ano napište prosím, která:

tyto je nejbližší centrum je v Jihlavě Kaslo

Příloha C

Dotazník k bakalářské práci na téma „Drogová scéna na Havlíčkovobrodsku“

Pokyny pro vyplnění dotazníku:

V dotazníku zakroužkujte vždy jednu odpověď, která je Vám nejbližší (u otázky č. 7 lze zvolit více možností). V dotazníku také naleznete otázky, které žádají odůvodnění Vašeho názoru, prosím o jejich řádné vyplnění.

Pozn.: Tento dotazník je anonymní a slouží výhradně pro potřeby výzkumu bakalářské práce. Žádám Vás tedy o pravdivé a co nejpřesnější vyplnění.

Bc. Kristýna Jelínková, studentka 3. ročníku Sociální patologie a prevence
Univerzita Hradec Králové

Pohlaví:

- a) Muž
 b) Žena

Doplňte prosím Vaši hodnost: NADPORUČÍK

Doplňte prosím místo Vaší působnosti: OO SVETLA

Jak dlouho u Policie ČR sloužíte?

- a) 0-5 let
b) 5-15 let
 c) 15 let a více

1. Prošel/ Prošla jste školením u Policie ČR, které se týkalo drogové problematiky?

- a) Ano
 b) Ne

2. Jak často se v rámci Vaší pracovní náplně zabýváte řešením drogových deliktů?

- a) Zřídka
b) Často
c) Velmi často

3. Poznáte dle Vás drogově závislou osobu?

- a) Ano
 b) Ne

Pokud jste odpověděl(a) ano, napište dle, kterých rysů:

NA ME TO TAKY LIDSI NEPOZNAL

4. Setkáváte se na Havlíčkovobrodsku s osobami závislými na drogách?

- a) Ano, zřídka
 b) Ano, často
 c) Ne

5. Pozorujete změny na drogové scéně na Havlíčkovobrodsku?

- a) Ano
 b) Ne

Pokud jste odpověděl(a) ano, prosím o odůvodnění Vaší kladné odpovědi:

VARUJE TORAD NEJE

6. Přibývá dle Vás na Havlíčkovodsku závislých dětí a mládeže na drogách?

- a) Ano
- b) Neví

Pokud jste odpověděl(a) ano, uveďte prosím Váš názor, proč tomu tak je:

.....
.....
.....

7. Které nelegální látka se na Havlíčkovodsku nejčastěji objevují? Lze zvolit i více odpovědí

- a) Konopné drogy
- b) Opiáty
- c) Stimulační látky
- d) Halucinogeny
- e) Těžké látky

Lze zvolit i více odpovědí

8. Objevují se dle Vás na Havlíčkovodsku nové druhy nelegálních návykových látek? Případně takové, které se zde objevovaly jen zřídka a nyní u nich pozorujete značný nárůst?

- a) Ano
- b) Ne

Pokud jste odpověděl(a) ano napište prosím, které látky:

.....
.....

9. Myslíte si, že je na Havlíčkovodsku obtížné sehnat nelegální návykové látky?

- a) Ano
- b) Ne

Svůj názor prosím odůvodněte:

.....
SÁM NEVÍM A NEVÍM PROBLÉM TU SEHNAT

10. Je dle Vás na Havlíčkovodsku prováděna dostatečná prevence v oblasti drog?

- a) Ano
- b) Ne

Svůj názor prosím odůvodněte:

.....
MÁLO MÍST KDE SE DÁŠI SEHNAT

11. Spatřujete drogovou problematiku na Havlíčkovodsku jako vážný problém?

- a) Ano
- b) Ne

Svůj názor prosím odůvodněte:

.....
SÁM NEVÍM A NEVÍM PROBLÉM

12. Nachází se na Havlíčkovodsku centra nabízející pomoc drogově závislým osobám?

- a) Ano
- b) Neví

Pokud jste odpověděl(a) ano napište prosím, která:

.....
NE VYSTIHOVÁM KTERÉ

Příloha D

Já: Ahoj, my jsme se zde sešli kvůli mé bakalářské práci na téma Drogová scéna na Havlíčkobrodsku. Dříve než Ti začnu pokládat otázky, tak bych ráda zdůraznila, že celý záznam je anonymní. Pokud otázky, na které se Tě budu ptát, by Ti byly nepříjemné, tak samozřejmě nemusíš odpovídat.

Respondent č. 1: Nemám s tím problém.

Já: Na začátek bych se Tě ráda zeptala kolik Ti je let?

Respondent č. 1: 32

Já: A Tvé nejvyšší dosažené vzdělání?

Respondent č. 1: Střední s maturitou

Já: Nyní bych se ráda zeptala, zda máš zkušenosti s užíváním nelegálních návykových látek?

Respondent č. 1: Jo, asi mám.

Já: A které to jsou?

Respondent č. 1: Marihuana, pervitin, LSD, lysohlávky, extáze, párkrát i crack

Já: Dobře děkuji a co teď? Užíváš nějaké drogy?

Respondent č. 1: Teď ne, maximálně někdy marihuanu a to tak poslední 4 roky. Dřív to bylo jiný, ale o tom bych se nechtěl bavit.

Já: A řekneš mi, kdy jsi poprvé přišel do kontaktu s drogou?

Respondent č. 1: To mi mohlo být asi tak patnáct, nevím přesně.

Já: Teď bych otázky zaměřila více na Tvé postoje k Policii ČR. A první, co by mě zajímalo, jak na Tebe působí Policie ČR? Jaké jsou Tvé postoje k ní?

Respondent č. 1: K Policii ČR nemám žádný postoj, nezajímá mě.

Já: A mohl bys zhodnotit jejich práci?

Respondent č. 1: Z mého pohledu, jestli se jedná o drogovou problematiku, tak jejich práci nemůžu posuzovat. Osobně jsem se z jejich prací nikdy nesetkal.

Já: Takže, jestli to dobře chápu, tak ses během své drogové kariéry do konfrontace s Policií ČR nikdy nedostal?

Respondent č. 1: Dá-li se tomu vůbec říkat drogová kariéra, tak určitě ne. Kámoši a známí jo, ale já fakt ne.

Já: A co jiné kontrolní mechanismy ve společnosti? Vnímáš něco takového?

Respondent č. 1: Tam, kde žiju, tak určitě ne.

Já: A třeba svědomí, nevnímáš ho jako jakýsi kontrolní mechanismus?

Respondent č. 1: No, tak to ne. To je každého věc. To není žádná kontrola, to je duševní záležitost.

Já: A míváš někdy třeba výčitky svědomí ve vztahu k užívání drog?

Respondent č. 1: To asi jo, ale neberu to jako nějaký kontrolní mechanismus.

Já: A třeba rodina?

Respondent č. 1: No to by bylo všechno stejné. To je taky moje osobní věc.

Rodinu, nevím, jak to mám říct, neberu jako nějakou společenskou záležitost. To je už jen o fungování té rodiny, jak si to doma zařídíš.

Já: A vědí doma o Tvých zkušenostech s drogami?

Respondent č. 1: Naštěstí ne, teda doufám.

Já: Nechceš ještě něco dodat? Například k předchozím otázkám?

Respondent č. 1: Asi ne

Já: Tak já Ti moc děkuji za Tvůj čas a ať se Ti vede dobře

Já: Ahoj, my jsme se zde sešli kvůli mé bakalářské práci na téma Drogová scéna na Havlíčkobrodsku. Dříve než Ti začnu pokládat otázky, tak bych ráda zdůraznila, že celý záznam je anonymní. Pokud otázky, na které se Tě budu ptát, by Ti byly nepříjemné, tak samozřejmě nemusíš odpovídat.

Respondent č. 2: Jasně v pohodě

Já: Na začátek bych se Tě ráda zeptala kolik Ti je let?

Respondent č. 2: 25

Já: A Tvé nejvyšší dosažené vzdělání?

Respondent č. 2: Vyučený

Já: Nyní bych se ráda zeptala, zda máš zkušenosti s užíváním nelegálních návykových látek?

Respondent č. 2: Ano

Já: A které to jsou?

Respondent č. 2: Tráva a piko

Já: Dobře děkuji a co teď? Užíváš nějaké drogy?

Respondent č. 2: Jen, když odjedu někam na kalbu mimo Světlou. Jinak hulím furt, to je jasný.

Já: A kdy jsi poprvé přišel do kontaktu s drogou?

Respondent č. 2: Jako v kolika letech?

Já: Ano

Respondent č. 2: V prváku na střední

Já: Takže to Ti bylo 15–16 let?

Respondent č. 2: 15 let

Já: Děkuji Ti za odpovědi na předešlé otázky a nyní bych otázky zaměřila na Tvé postoje k Policii ČR. A první, co by mě zajímalo, tak jak na Tebe působí Policie ČR? Jaké jsou tvé postoje k ní?

Respondent č. 2: Jak kdy vid', víš jak. Když mě tam drželi, že jo šest hodin kvůli ničemu, tak jsem na ně docela nadával. Ale jako já s nima problém nemám. Ať si dělaj, co chtěj.

Já: A zhodnotil bys nějak jejich práci, třeba týkající se právě drogové problematiky na Havlíčkobrodsku?

Respondent č. 2: No to bylo právě loni, kdy jsem s nima měl tu čest. No a na konci mi řekli, že jsem byl na blběm místě v blbý čas. Jinak jako netuším, co na to říct.

Já: Takže do konfrontace s Policií ČR ses dostal jedenkrát?

Respondent č. 2: No to mi sebrali dva gramy.

Já: A mohl bys danou situaci nějak popsat?

Respondent č. 2: No to bylo vid' vloni, když toho „A“ s „B“ sebrali no a my jsme byli vedle na garáži, tam měli kluci zkušebnu. Já vím, že tenkrát „C“ vylez a „D“ vylez a vyrušil je. V tu chvíli byli právě jakoby vedle na garáži.

Já: A šli jste teda všichni?

Respondent č. 2: No „A“ přijel v 9 na garáž a ve čtvrt na 10 jsme už všichni seděli na fízlárně. Když jsem to tam viděl poprvý, tak jsem si říkal, že to bude jednou velký a že u toho nechci rozhodně bejt. Bohužel jsem byl. Hlavně tou dobou smažila celá Světlá, že jo. Docela jsem čuměl „A“ na zemi zbraň u hlavy kolem něj 4, aby jakoby neutek. No to bylo fakt jediný, a to jsem se fakt bál. Hlavně, že se to dozvěděj doma, v práci. Prostě spíš tak mi to došlo, že mi to za to nestojí.

Já: A co jiné kontrolní mechanismy ve společnosti, vnímáš je? Třeba jak si teď mluvil o rodině?

Respondent č. 2: To, že hulim to doma vědí, no ale tohle to bych ne je nasral, ale spíš bych řekl, zklamal nebo něco víš jak.

Já: A třeba když se Tě ještě zeptám na svědomí, míváš třeba někdy nějaké výčitky?

Respondent č. 2: Jo vid' občas. Hlavně jsem je měl právě přítom, co nás sebrali. Jsem si říkal: ty čůraku stojí ti to za to?

Já: Nechceš ještě něco dodat? Například k předchozím otázkám?

Respondent č. 2: Nevím, co bys chtěla ještě slyšet. Fakt jsem byl na fízlech tahle jenom jednou a už bych víc nechtěl, takže se tomu třeba i tady ve Světlý vyhýbám nebo tak. Říkám, když jedeš někam na kalbu, tak se někoho zeptáš, že jo. To poznáš, že jo ty lidi. Se zeptáš, koupíš a jdeš od toho vid'. Neřeším, kdo to byl. To je asi vše, co bych k tomu řek.

Já: Děkuji Ti moc za Tvůj čas. Ať se Ti daří.

Já: Ahoj, my jsme se zde sešli kvůli mé bakalářské práci na téma Drogová scéna na Havlíčkobrodsku. Dříve než Ti začnu pokládat otázky, tak bych ráda zdůraznila, že celý záznam je anonymní. Pokud otázky, na které se Tě budu ptát, by Ti byly nepříjemné, tak samozřejmě nemusíš odpovídat. Můžeme začít?

Respondent č. 3: Můžem no.

Já: Na začátek bych se Tě ráda zeptala kolik Ti je let?

Respondent č. 3: 21 ne už 24 vlastně, jo no 24

Já: A Tvé nejvyšší dosažené vzdělání?

Respondent č. 3: Mám maturitu.

Já: Nyní bych se ráda zeptala, zda máš zkušenosti s užíváním nelegálních návykových látek?

Respondent č. 3: No, mám no.

Já: A které to jsou?

Respondent č. 3: Nevím pervitin asi a marihuana, heroin.

Já: A co teď? Užíváš nějaké drogy?

Respondent č. 3: Občas, marihuanu každé den

Já: A co se týká zmíněného pervitinu ten pouze občas teda?

Respondent č. 3: Občas, třeba jednou za půl roku, za čtvrt

Já: A kdy ses poprvé dostal do kontaktu s drogami?

Respondent č. 3: Ve škole na střední

Já: Takže to ti bylo tak nějak 15 – 16 let?

Respondent č. 3: No to bylo v 16ti.

Já: Děkuji Ti za odpovědi na předešlé otázky a nyní bych otázky zaměřila na Tvé postoje k Policii ČR. A první, co by mě zajímalo, co si myslíš o Policii ČR? Jaké jsou tvé postoje k ní?

Respondent č. 3: No, že dělaj svoji práci ne? A že ji dělaj, tak jak maj a že je to správný, že tady ty policajti jsou nebo ne?

Já: Můžu to tedy chápat tak, že jejich práci hodnotíš kladně?

Respondent č. 3: No svým způsobem ano.

Já: A osobně ses s nimi dostal někdy do konfrontace?

Respondent č. 3: Ne

Já: A když bych se tě zeptala na jiné kontrolní mechanismy ve společnosti, vnímáš nějaké?

Respondent č. 3: Feťáky, tady hlavně vnímám.

Já: Feťáky? Můžeš to nějak rozvést?

Respondent č. 3: No feťáci, tak to je to nejhorší tady v Česku nebo ne? A ty policajti s tím nemůžou nic dělat.

Já: A když se chvíli teda pozastavíme u již zmíněných feťáků, vnímáš z jejich strany nějaké riziko? Tím, myslím, že by případně mohli být jakýmiisi informátory Policie ČR?

Respondent č. 3: Tak to nevím proč by jim měli něco říkat. Říct jim něco můžou, ale těžký je to dokázat, že jo.

Já: A co se týká toho užívání drog, mělš někdy například výčitky svědomí?

Respondent č. 3: Mám to je jasný, to je vždycky. Vždycky z toho má člověk nějaký strach a respekt. Hlavně jde o zdraví ne?

Já: Dbáš při užívání pervitinu na své zdraví?

Respondent č. 3: Snažím se no.

Já: A co rodina? Jak tu vnímáš ve vztahu ke své drogové kariéře?

Respondent č. 3: Jestli třeba vnímám z jejich strany nějakou kontrolu, že mě hlídaj nebo co?

Já: Tak můžeš to taky tak brát a taky se zamyslet nad tím třeba z pohledu, jak oni se staví k Tvému užívání drog.

Respondent č. 3: Tak rodiče to věděj už od začátku, už kolik let. Otec mě vyhodil z baráku. V podstatě tam vnímám, že už na mě nedbaj tak jako dřív, že jo. Řešej, ať se starám sám o své zdraví, je to jenom moje rozhodnutí, jak se budu chovat nebo jak se chovám v tý společnosti. A určitě se chci chovat jako normální člověk, že jo. To, co si dělám v soukromí to je už moje věc. Tak jasně chci bejt se sebou spokojenej, to už je to svědomí no, no ale tak, nevím no, svědomí? Občas si na něj každej šáhne no. To víš, že to bolí, když ty drogy bereš. Takovej je osud.

Já: Chtěl bys k tomu ještě něco dodat?

Respondent č. 3: Pohoda

Já: Tak jo, mockrát Ti děkuji za Tvůj čas.

Já: Ahoj, my jsme se zde sešli kvůli mé bakalářské práci na téma Drogová scéna na Havlíčkobrodsku. Dříve než Ti začnu pokládat otázky, tak bych ráda zdůraznila, že celý záznam je anonymní. Pokud otázky, na které se Tě budu ptát, by Ti byly nepříjemné, tak samozřejmě nemusíš odpovídat.

Respondent č. 4: To určitě budou, ale můžeme začít.

Já: Na začátek bych se Tě ráda zeptala kolik Ti je let?

Respondent č. 4: 37

Já: A Tvé nejvyšší dosažené vzdělání?

Respondent č. 4: Učňák mám no, jsem vyučenej zedník.

Já: Nyní bych se ráda zeptala, zda máš zkušenosti s užíváním nelegálních návykových látek?

Respondent č. 4: No mám.

Já: A které to jsou?

Respondent č. 4: Asi všechno, co je v Čechách.

Já: A co teď? Užíváš nějaké drogy?

Respondent č. 4: No hulim a chlastám pivo.

Já: A kdy ses poprvé dostal do kontaktu s drogami?

Respondent č. 4: V 15 letech možná v 16 letech, docela dlouho až

Já: Děkuji Ti za odpovědi na předešlé otázky a nyní bych otázky zaměřila na Tvé postoje k Policii ČR. A jak na Tebe působí Policie ČR? Co si o ní myslíš?

Respondent č. 4: To je úplně škoda slov se o ní bavit jako. Nesnáším je nic.

Já: Promiň, že u tohoto tématu ještě zůstávám, ale co se týká jejich práce, hodnotíš ji nějak?

Respondent č. 4: Ne, je to buzerace jenom.

Já: A osobně ses s nimi dostal někdy do konfrontace?

Respondent č. 4: Jo

Já: A můžu se zeptat, kvůli čemu to bylo?

Respondent č. 4: Třeba kvůli zdravotnímu stavu

Já: Můžu Tě poprosit, jestli bys mi upřesnil tu situaci?

Respondent č. 4: No zkolabovala švagrová a sanitka řekla asi 25 minut, tak jsem poprosil policajty a oni mi zavřeli vrata, tak jsem je rozkopal a dostal jsem do držky a pak jí tam teprve odvezli.

Já: To mně teda mrzí, že to řešili tímto způsobem. A vzpomínáš si ještě na nějakou situaci?

Respondent č. 4: To je furt něco.

Já: A konkrétní situace týkající se drog?

Respondent č. 4: S drogami snad nikdy nic.

Já: A co se týká užívání drog, vnímáš ve společnosti ještě jiné kontrolní mechanismy?

Respondent č. 4: Tak tomu nerozumím.

Já: Tak se Tě zeptám víc konkrétně, třeba spojitost mezi užíváním drog a svědomím?

Respondent č. 4: Tak to svědomí určitě, to jsem před pár lety vypadal fakt hrozně. A teď k tomu mám úplně obrácenej vztah – prostě smažky zkurevený, fuj.

Já: Takže to můžu chápat tak, že nyní s odstupem času vnímáš drogy a uživatele drog, jako něco špatného?

Respondent č. 4: Mně to tenkrát totiž strašně moc vzalo.

Já: A co se týká rodiny? Tak jak se k tobě stavěla?

Respondent č. 4: Ty mě z toho tenkrát vytáhli. Byli mi oporou. Kdyby mi tenkrát nesebrali byt na Mělníku a neodvezli mě sem, tak nevím jak bych dopad. Byly to těžký časy a sem rád, že je to pryč.

Já: Super, děkuju moc a hlavně ti gratuluji k tomu, jak ses s tím dokázal poprat.

Respondent č. 4: To už je jako všechno?

Já: Klidně mi k tomu můžeš něco dodat, zda Tě ještě něco napadá.

Respondent č. 4: Nene, jen jsem to čekal teda horší.

Já: Horší? To snad ne? Tak mockrát Ti děkuji za Tvůj čas a měj se hezky.

Já: Ahoj, my jsme se zde sešli kvůli mé bakalářské práci na téma Drogová scéna na Havlíčkobrodsku. Dříve než Ti začnu pokládat otázky, tak bych ráda zdůraznila, že celý záznam je anonymní. Pokud otázky, na které se Tě budu ptát, by Ti byly nepříjemné, tak samozřejmě nemusíš odpovídat. Na začátek bych se Tě ráda zeptala kolik Ti je let?

Respondent č. 5: 41

Já: A Tvé nejvyšší dosažené vzdělání?

Respondent č. 5: Střední, vyučen

Já: Nyní bych se ráda zeptala, zda máš zkušenosti s užíváním nelegálních návykových látek?

Respondent č. 5: Mám

Já: A které to jsou?

Respondent č. 5: Pervitin

Já: A co teď? Užíváš nějaké drogy?

Respondent č. 5: Svátečně když řeknu, co?

Já: Určitě, stačí mi to tak. A kdy ses dostal poprvé do kontaktu s drogami?

Respondent č. 5: To bude asi rok 2001, zhruba těch 15 let zpátky.

Já: Můžu se zeptat na okolnosti?

Respondent č. 5: To bych radši přeskočil.

Já: Určitě, v pohodě. Nyní bych se zaměřila na otázky týkající se Policie ČR. A první, co by mě zajímalo, jak na Tebe Policie ČR působí? Co si o ní myslíš?

Respondent č. 5: Jasně, jasně, počkej a to už se mě ptáš? Dej mi to ještě jednou.

Já: Jaké máš postoje k Policii ČR? Jak na tebe působí? Co si o ní myslíš?

Respondent č. 5: Jakoby názor na ně?

Já: Ano

Respondent č. 5: Co se týče jako drog?

Já: Zejména v této oblasti

Respondent č. 5: Co na to říct, no já nevím. To co se týče drog, tak rozhodně nepatří za volant, to by si měli hlídat především – řidiče a tohle to no, kdyby měli bejt někde autonehody a tohle to no.

Já: A můžeš zhodnotit teda jejich práci?

Respondent č. 5: No nevím no, asi to přeskočíme

Já: Určitě, v tom nevidím žádný problém. A ty ses s nimi osobně dostat někdy do konfrontace?

Respondent č. 5: Jako s policií?

Já: Ano

Respondent č. 5: Určitě taky, ale v minulosti. A to nebyly drogy, ale spíš krádeže atd.

Já: A ty krádeže nebyly třeba kvůli obstarávání finančních prostředků na drogy?

Respondent č. 5: Ne, to určitě ne.

Já: Dobře, děkuji Ti. A co se týká užívání drog, vnímáš ve společnosti nějaké kontrolní mechanismy?

Respondent č. 5: To znamená?

Já: Zejména rodina nebo svědomí, jejich vztah a užívání drog.

Respondent č. 5: Třeba jestli mám nějaké výčitky? Tak třeba si to někdy vyčítám nebo tohle to, ale neupozorňuju si myslím svým užíváním na sebe, že bych dělal nějaké naschvály nebo zle. Tak nějak dávám na to pozor.

Já: Tvá rodina teda o tom neví?

Respondent č. 5: Nene, rozhodně ne.

Já: A když se ještě vrátím k tomu svědomí, můžu to chápat tak, že občas míváš výčitky z užívání drog?

Respondent č. 5: No určitě, že pak dělám blbosti, že bych se na to měl úplně vykašlat a tak, postavit se k tomu jinak a tohle to. Tak určitě, že jo to má asi každej.

Já: A chtěl bys mi k tomu ještě něco dodat?

Respondent č. 5: Jestli můžu, tak drogy si myslím, sem rozhodně nepatřej a je to peklo a hlavně to stahuje spoustu mladých lidí. Rozhodně to není dobrý pro tu mládež tady. Ty drogy by rozhodně měly jít pryč odsud a tohle to.

Já: Tak jo pokud už nechceš nic dodat, tak já ti mockrát děkuji a hlavně ať se Ti daří.

Já: Ahoj, my jsme se zde sešli kvůli mé bakalářské práci na téma Drogová scéna na Havlíčkobrodsku. Dříve než Ti začnu pokládat otázky, tak bych ráda zdůraznila, že celý záznam je anonymní. Pokud otázky, na které se Tě budu ptát, by Ti byly nepříjemné, tak samozřejmě nemusíš odpovídat. Na začátek bych se Tě ráda zeptala kolik Ti je let?

Respondent č. 6: 22

Já: A Tvé nejvyšší dosažené vzdělání?

Respondent č. 6: Střední s maturitou

Já: Nyní bych se ráda zeptala, zda máš zkušenosti s užíváním nelegálních návykových látek?

Respondent č. 6: Jo

Já: A které to jsou?

Respondent č. 6: Hlavně pervitin a marihuana, ale vyzkoušel jsem asi všechno, co je tady k sehnání, mimo teda heroinu ten mě nikdy nelákal.

Já: A co teď? Užíváš nějaké drogy?

Respondent č. 6: Občas si dám, ale už to není takové, jako to bylo předtím – lajna perníku k snídani místo kafe, abych byl schopnej vůbec jít třeba do práce. V té době to bylo o něčem jiném, strašnej les.

Já: A kdy ses dostal poprvé do kontaktu s drogami?

Respondent č. 6: Prvního šluka jointa jsem si dal už na základce, ale to bylo tak vše, ve větší míře v těch 15ti možná v 16ti.

Já: Nyní bych se zaměřila na otázky týkající se Policie ČR. A první, co by mě zajímalo, jak na Tebe Policie ČR působí? Co si o ní myslíš?

Respondent č. 6: Co si o ní myslím? Ty jo to je těžký. Co bych k tomu řekl. No osobně mě moc nezajímaj.

Já: A třeba, když se tě zeptám, jak hodnotíš jejich práci?

Respondent č. 6: No jejich práci, jestli myslíš práci týkající se drog, tak si osobně myslím, že moc nevědí, co se tu děje nebo možná nechtěj vědět. Těžko říct, jak říkám, nezajímaj mě.

Já: A můžu se zeptat, dostal ses někdy s nimi do konfrontace?

Respondent č. 6: No do konfrontace, jak se to vezme. Párkrát si mě pozvali k sobě, pokecali jsme a já zase šel.

Já: A můžu se zeptat, čeho se to zejména týkalo?

Respondent č. 6: No hele, ty jo tak třeba k nějaký události, co se stala a tak. Tak chtěli vědět bližší informace, ale jako víš jak, moc jsem jim nepomohl. Člověk by se měl starat hlavně o sebe.

Já: Dobře, děkuji Ti. A co se týká užívání drog, vnímáš ve společnosti nějaké kontrolní mechanismy?

Respondent č. 6: Kontrolní mechanismy?

Já: Jojo, zařadila bych sem například rodinu, jak tu vnímáš ve vztahu k užívání drog a taky svědomí. Jestli bys mi k tomu něco řekl.

Respondent č. 6: Tak rodina, teď už jsem s rodinou v kontaktu, ale jasně, když se to vše provalilo tak mě vyhodili z domu a kontakt s nima byl zhruba půl roku minimální. Tenkrát jsem frčel strašně moc a tohle všechno šlo stranou. V té době jsem ztratit prakticky všechno.

Já: Děkuju moc za Tvou odpověď, a co svědomí vnímáš ho jako nějaký kontrolní mechanismus?

Respondent č. 6: Teď asi jo, ale tenkrát ne. Když bereš hodně, tak nevnímáš nic jen tu drogu.

Já: Takže dnes už na to vše nahlížíš jinak?

Respondent č. 6: Rozhodně, droga ti nikdy nic nedá, vždycky jen bere, se koukni na mě.

Já: Já myslím, teda spíš doufám, že to nejhorší už máš za sebou a teď už vše bude jen lepší. Co se týká našeho rozhovoru, to by bylo ode mne vše a teď jen zda bys chtěl k tomu něco dodat.

Respondent č. 6: Hele už asi ne.

Já: Tak já Ti moc děkuji a přeji hodně štěstí do budoucna.

Já: Ahoj, my jsme se zde sešli kvůli mé bakalářské práci na téma Drogová scéna na Havlíčkobrodsku. Dříve než Ti začnu pokládat otázky, tak bych ráda zdůraznila, že celý záznam je anonymní. Pokud otázky, na které se Tě budu ptát, by Ti byly nepříjemné, tak samozřejmě nemusíš odpovídat. Na začátek bych se Tě ráda zeptala kolik Ti je let?

Respondent č. 7: 27

Já: A Tvé nejvyšší dosažené vzdělání?

Respondent č. 7: střední s maturitou

Já: Nyní bych se ráda zeptala, zda máš zkušenosti s užíváním nelegálních návykových látek?

Respondent č. 7: No tak normálně no.

Já: A co si pod tím můžu představit?

Respondent č. 7: No tak vyzkoušel jsem marihuanu, extázi, halucinogeny jako trip, lysohlávky. Jinak jsem zkusil heroin. Kokain ten je moc drahej, takže k tomu jsem se ještě nedostal. No a tahle ten pervitin a tak normálně jako všichni ostatní.

Já: A co teď? Užíváš nějaké drogy?

Respondent č. 7: No tak to marihuanu každodenně a občas, příležitostně ten pervitin.

Já: A pod pojmem příležitostně si můžu představit?

Respondent č. 7: No tak o víkendu, když je čas a jsou peníze anebo když mi někdo dá, tak nepohrdnu.

Já: A kdy poprvé jsi přišel do kontaktu s drogami?

Respondent č. 7: Jako s drogou, jak to myslíš?

Já: No, kdy poprvé si vyzkoušel některou ze jmenovaných drog.

Respondent č. 7: No ve 14ti letech jsem začal kouřit trávu no. No v těch 15ti to byly ty lysohlávky, nějaký ten trip, koule a no pak v těch 16–17ti ten pervitin občas, když byla příležitost.

Já: Nyní bych se zaměřila na otázky týkající se Policie ČR. A první, co by mě zajímalo, jak na Tebe Policie ČR působí? Co si o ní myslíš?

Respondent č. 7: O těch „Pepíkách“? Já nevím, já si o nich nemyslím nic. To jde všechno tak nějak kolem mě. To je tahle jako občas vidím no, ale to se člověk jen tak zasměje, jestli zrovna nejedou na koblihy nebo tak nějak podobně.

Já: A mohl bys zhodnotit jejich práci?

Respondent č. 7: Práci? Myslíš, že se tomu dá říkat práce? To já nevím no, ale hodnotil bych jakože, jo no když maj na začátku měsíce pohonný hmoty, tak jezděj no. Pak jim to tak nějak začne docházet no a to je vidíš jezdit míň no. A pak už jenom někde ležej a maximálně vybíraj nějaký pokuty.

Já: To je zajímavý názor. A teď bych se Tě zeptala, zda ses dostal někdy s nimi do konfrontace?

Respondent č. 7: No s policií no občas tady slyšíš, že jako opravdu jen slyšíš, že někde někoho chytli nebo tak. Ale to je fakt někde mimo. Tady ti koblížkáři no, tak ty vůbec nemaj tušení. A jestli maj tušení, tak je jim to jedno.

Já: Takže ty ses s nimi nikdy osobně do konfrontace nedostal?

Respondent č. 7: Kvůli drogám určitě ne.

Já: Dobře, děkuji Ti. A co se týká užívání drog, vnímáš ve společnosti nějaké kontrolní mechanismy?

Respondent č. 7: Tak maximálně rodiče.

Já: Vnímáš tedy rodiče jako kontrolní mechanismus?

Respondent č. 7: To víš, když přijdeš domů vyndanej, tak tě docela kontrolujou no.

Já: Takže rodiče vědí o Tvých zkušenostech s drogami?

Respondent č. 7: Asi vědí no, ale jako nikdy se o tom nemluvilo no. Tak jako o trávě určitě věděj a ten zbytek ať si myslej, co chtěj, je mi 27 let.

Já: A bydlíš ještě s rodiči?

Respondent č. 7: No tak samozřejmě vid'. Tak rodinný zázemí vid', doma máš navařeno, napráno, o nic se nemusíš starat.

Já: Dobře a ještě nějaký jiný kontrolní mechanismus vnímáš?

Respondent č. 7: Ne

Já: A co kdybych se Tě zeptala na svědomí? Míváš třeba někdy výčitky?

Respondent č. 7: Moje svědomí je čistý jak okvěti bílý lilie.

Já: Takže nikdy nemíváš výčitky svědomí, co se týká drog?

Respondent č. 7: No, tak to asi ne, tak to bych je asi jinak nebral ne?

Já: Nevnímáš užívání drog jako něco špatného?

Respondent č. 7: No jak říkám, to bych je asi jinak nebral.

Já: Tak já Ti moc děkuji za Tvůj čas a nechceš ještě něco dodat?

Respondent č. 7: No ani snad ne no.

Já: Tak já Ti moc děkuji a přeji hodně štěstí do budoucna.